

მწყმსი

მე ვარ მწყმსი გეთილი: მწყმსმან გეთილმან სული თვის დაჰსდგის ცხოვარობთვის. (იოან. 10—11).

ვპოვე ცხოვარი ჩემი წარწყმედული. ესრეთ იყოს სინარული ცაბა შინა, ერთისათვის ცო ავილისა. (ღუკ. 15—4).

მოკვდიო ჩემდა ყოველი მამუარლი და ტვიროთ-მიამენი და შე განავსვენო თქვენ. (მათ. 11—28).

№ 3—4

1883—1895

1—28 თებერვალს.

რედაქციისავან.

რედაქცია მორჩილად თხოვს ეველას, ვისაც გაზეთის ანუ წიგნების ფული აქვს გამოსავსავანი, ეოველს შემთხვევაში უთუოდ რედაქტორის დეკ. დავით დამბაშიძის სახელსედ გამოვსავნონ ევირილასი ანუ ქუთაისში.

სოგიერთები რედაქციას სთხოვენ, აცნობონ მათ ფულების მიღება, მაგრამ ეს სრულებით საჭირო არ არის, რადგან კარგი

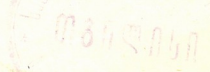
დამატეციტებელი საბუთი ფულების მიღების ამ შემთხვევაში ეოველს ფულის გამოტეკსავს ფოსტის კვიტანცია სელში აქვს.

მოვალეობანი კაცისა. *)

ჩამოდენიმი ჩჩევა.

ჩვენს დროში საგამოდ ბევრი არიან ისეთი ჰირნი, რომელთაც მიდებული აქვსთ ვრცელი განათლება, მაგრამ, სამწუხაროდ, წინდაუხედავთა რიცხვი ადვამტება განათლებულთა რიცხვს. სასირცხლოდ მიგანდეს ამ უმეტესობასთან ერთობა.

*) იხ. *მწყმსია*-ს № 1 1895 წ.

თუ არ შევიძლია სრული განათლება მიიღო, ზოგიერთი სწავლა მაინც შეიძინე, რომ აქედან შეისწავლო ის ცნობები, რომელთა უცოდინარობა მისატყვებელი არ არის. მაგრამ ეს არ კმარა: ყველა მეცნ-ერებიდან გამოირჩევი ერთი რომელიმე და მუკათად მიჰყავი ხელი მის შესწავლას, რომ სხვაებს უკან არ ჩამორჩე.

აი მშვენიერი რჩევა, რომელსაც სენეკა, სხვათა შორის, აძლევს ბრძანს: თუ შენ გინდა, რომ კითხვამ შენში დაანარჩუნოს დრმა და ნამდვილი შთაბეჭდილებანი, საკმაოდ მიიჩნიე მკრიე რიცხვი მწერალთა, რომელნიც გამსჭვადულნი არიან სადი გონებით და ასაზრდოვე შენი გონება და სული მათი გონების ნაწერების შინაარსით. ყველგან ყოფნა ნიშნავს, რომ ხანგრძლივად არსად არ იმყოფები. ის, ვინც თავის სიცოცხლეს მოგზაურობაში ატარებს, მართალია ბევრ სხვა და სხვა ქვეყნებს ნახულობს, მაგრამ ამ ქვეყნებში ძლიერ ცოტა მეგობრებს იძენს. ასეთივე ბედი მოეფიისთ იმ პირთაც, რომელნიც სიხარბით კითხულობენ სხვა და სხვა წიგნებს, მაგრამ მათში უმეტესად არც ერთი არ უყვარსთ).

რომელ მეცნიერებასაც უნდა მოჰკიდო შენ ხელი, ეცადე, რომ შეცდომაში არ ჩავარდე: ისე არ შეხედო შენგან არჩეულ მეცნიერებას, ვითომც იგი ყველაზე უკეთესი იყოს და ამიტომ ზიზღით არ დაუწყო ყურება სხვათა, რომელნიც შენ არ იცი.

შეურაცხება, რომელსაც აყენებენ ხოლმე მრავალი პოეტები პრაზით მწერალთ, ან ეს უკანასკნელი პირველთ, ბუნების მეძიებელნი— ფილოსოფოსებს, მატემატიკოსები ბუნებითი საგნების მკვლენთ, არის საზარელი, ბავშური წინდახუცეველობა. ყოველგვარი მეცნიერება და ხელოვნება, ყოველგვარი საშუალებანი სწავლის შეძენისა და მშვენიერის და ჭეშმარიტის

გამოთქმისა დირსია საზოგადოების მხრით პატივისცემისა და განსაკუთრებით განათლებულ პირთაგან.

როცა ერთს რომელიმე საგანს ჰკვიდებ ხელს შესასწავლად, სხვა საგნებსაც ნუ დაივიწყებ და თავისუფალ დროს სხვებსაც გააზავლე თავი.

სასაცილო იქნებოდა, არწივმა რომ სთქვას: მე გაჩენილი ვარ ფრენისათვის, და ამიტომ არ შემიძლია სხვა გვარად დავათვალიერო ქვეყნიერობა, თუ არა ფრენის დროს». ბევრი ისეთი საგნებია, რომლის გარჩევა და დათვალიერება შეუძლია არწივს, როცა ის დამჯდარია და ფრთებიც შეკუმშული აქვს.

სასახურის არჩევას ფრთად დიდი მნიშვნელობა აქვს. ჩვენი მამები იტყოდნენ, კაცმა რომ თავის შესაფერი ხელობა აირჩიოს, საჭიროა ვევედროთ დვერთსაო, რათა მან ჩავგავინოს, თუ რომელი ხელობა უნდა ავირჩიოთ. განა ანდაც არ შეიძლება ასევე მოვიქცეთ? ჩუფიქრადი შენს თავს, დიდხანს იფიქრე შენს წოდებაზე, რომელიც შენ მოგეფიის კაცთა შორის და ილოცე.

თუ შენ მრავალ დღეების, კვირიაკების და თვეების განმავლობაში ჩაქანებს შენი დვთაბრივი შინაგანა ხმა: «აი შენი ნამდვილი მოწოდება!» მაშინ გაბედვით მიჰყევ ამ ხმას, მტკიცედ და შეურყეველად დაადექი შენდამი ნაჩვენებ ასპარეზს, შეისწავლე იგი, მაგრამ ამასთან ერთად შეითვისე ყველა ის ქვეფიის საქმენი, რომელსაც შენი საშახური ითხოვს.

ეს ქვეფიის საქმენი ვაკეთებლობილდებენ ყოველივე მოწოდებას, რომელსაც მიზადვით ირჩევენ. მღვდლობა, რომელიც აუტანელი ხედლობა ყოველი მხატვჭეის და სიამოვნების მეძიებელ კაცისათვის, მდაბალს და დვთის

მორწმუნე კაცს ხდის გამაყოფილს და ბედნიერს; ბერული ცხოვრება, რომელიც მრავალს შეუძლებელ საქმედ მიაჩნია, ხოლო ზოგს უტკუობად, სავსეა სიხარულით და მადიდ სულიერ სიამოვნებით კეთილმსახურ ბრძნისათვის, რომელსაც თავისი თავი მიაჩნია სასარგებლო წევრად საზოგადოებისა, ვიდრემდის მას უყვარს და სარგებლობა მოაქვს თავის ძმათათვის ანუ ღარიბ გლეხთათვის. მსაჯულის მოწოდება, რომელიც ითხოვს მოთბინებას და მხრუნველობას, ზოგს მძიმე და აუტანელ ტვირთად ეჩვენება, მაგრამ ეს ხელობა სისიამოვნოა იმ კაცისათვის, რომელსაც დიდ სიამოვნებად მიაჩნია, როცა თავის გონების და განონების ძალით იცავს თავის მოყვასის მართალს საქმეს. კეთილ შობილური სამხედრო სამსახური დიდის სიამოვნებით იტაცებს იმ კაცს, ვისიც გული ნამდვილად სავსეა მამაცობით და გაბედულობით და ვინც დარწმუნებულია, რომ იმაზე უფრო სახელოვანი არაფერია, როცა კაცი თავს წირავს თავისს ძვირფასს სამშობლოს. თვითთვ კვლს ხელობას, უმაღლესი დამ დაწესებული სუფი უბრალოდმდე, აქვს სიმშვენიერე და თავისი შინაგანი დირსება. ყოველი კაცი მხოლოდ უნდა ელტოდეს იმ ქველის საქმეებს, რომელთაც ითხოვს მისი სამსახური.

ვინაიდან ყოველს კაცს არ შეუძლია სისწორით ადასრულოს ყველა ის საქმენი, რომელსაც ითხოვს მისი სამსახური, ამიტომაც ჩვენ ხშირად ვხედავთ კაცებს, რომელნიც წყევით იხსენიებენ მათგან აღრჩეულ სამსახურს. მაგრამ შენ, რომელმაც დიდის ხნის და დამუდარი მოთქმების შემდეგ აღიჩინე სამსახური, ნუ დასუსტდები და ნურც ასეთ საყვედურს გაიმეორებ. ნუ მიეცემა უაზრო სინანულს და ნურც გულში გაიტარებ შენგან აღრჩეული სამსახურის გამოცვლას. ყოველს სამსახურს აქვს თავისი ძნელი მხარე, მაგრამ თუ კი ერთხელ აღიჩინე

მას, შემდეგ მტკიცედ დაადექი. ხელობის გამოცვლა ნიშნია სუფიამოყვობისა. როცა კაცი აღრჩეულს მიზანს მუყათობით და მხნედ მიდევს, ძლიერ კარგია, და მხოლოდ მას, ვისაც შეუძლია დაწესებული საქმის დასრულება, სწამდეს, რომ ყოველი მისი შრომა სრული წარმატებით დაგვირგვინდება.

თავი XIV.

სულის სიმშვიდე.

მრავლნი მთელს თავისს სიცოცხლემი მტკიცედ ადგანან ერთხელვე მათგანვე არჩეულს სამსახურს და თანდათან იყვარებენ ამ ხელობას. მაგრამ მიუხედავად ამისა ისინიც ხანდისხან უჩივიან თავისს სამსახურს, ვინაიდან ხედავენ, რომ სხვა სამსახურში უფრო მომეტებულს ფულებს და დაწინაურებას იღებენ ზოგნი, აგრეთვე ხედავენ ისინი, რომ ზოგიერთები უფრო უყვარსთ და უფრო დიდს პატივს სცემენ მათ.

ნუ შეგაშოთთებს ასეთი ფიქრები. ვისაც ასეთი ფიქრები გაიტაცებს, ის ყოველივე იმიდს ჰკარგავს ბედნიერებაზე, რომლის მოპოება შეეძლო მას ქვეყნად. ასეთი კაცი აშპრტავანი და სსაცინოა, რადგან იგი თავისს თავს ძლიერ აფასებს და ჩადის უსამართლოებას, ვინაიდან მათ, რომელთა მდგომარეობა მას ენარბება, თავისს თავზე უფრო დაბლა აყენებს.

მართლაც, ხშირი შემთხვევაა, რომ კაცთა საზოგადოებაში სამსახური ერთგვარად არ ჯილდოვდება. ის, ვინც მუყათობით ადგია თავისს საქმეს, იმდენად თავდაბალი ხდება, რომ სრულეობით არ ეძიებს, და არც შეუძლია მოიპოვოს თავისთვის რაიმე დაწინაურება და მთელი თავისა სიცოცხლე შეუმჩნეველი რჩება, ამავე დროს ითმენს შეწუხებას, დაცინვას ისეთი შირებისაგანაც კი, რომელნიც არავითარს სამუალებას არ ერიდებიან, ოდონდ კი თავისი

სურვილი აისრულონ. ასეთია ქვეყანა და მისი გამოცვლა ძნელია. შენ მხოლოდ უნდა დაემორჩილო ამ აუცილებელ ბედს. გახსოვდეს ის დიდი ჭეშმარიტება, რომელიც ამბობს: ცხოვრებაში უფრო საჭიროა გაქვანდეს ნამდვილი ნამსახურობა, ვინემ სასუიდელო საეჭვო ნამსახურებისათვის.

თუ დაგვასაჩუქრებენ, ხომ კარგი, და თუ არა, მაშინ უფრო დიდდება ჩვენი სამსახური და იმას ვერ შესცვლის ჯიჯღას მიუცემლობა.

უფრო უკეთესი იქნებათა გაცთა საზოგადოებისათვის, თუ თვითველი ჩვენგანი მოსწობდა თავისს გულში პატივის მოყვარებას, როვექსაც თანა სდევს სამარცხვინო შერი; მაგრამ ამის გამო კაცი არ უნდა მიეცეს სიზარმაცეს და გუფვრილად არ უნდა ექცოდეს თავისს კეთილ დეობას. წინააღმდეგ გაცს უნდა აქვანდეს პატივის მოყვარება, მაგრამ ეს პატივის მოყვარება უნდა იყოს კეთილმობილი და ჭკვიანი. ჩვენ ვაღვებუღნი ვართ, მუდამ ვიმეორებდეთ ხოლმე: თუ ჩვენ ვერ მვასწიეთ იმ სიმაღლემდე, რომლის დინსიცა ვართ, მაგრამ რამოღენივთ მაინც შევიქნით კაცებად, რომელთაც დავიცვით ჩვენი გაცური დინსება.

(შემდეგი ოქნა).

წლიური აქტი წმ. მეფას დავით აღმაშენებლის სახელობაზე დაარსებული «ქობისა» ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში.

ყოველ წლობით იანერის თვის 26 რიცხვს ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელი დღესასწაულობს ხსენებს წმიდა მეფას დავით III აღმაშენებლისას, რომლის სახელობაზე ხსენებულს

სასწავლებელში დაარსებულია «ქობა» ამ სასწავლებლის ღარიბ და ობოლ მოწაფეთა შესწავლად. წელს ეს დღესასწაული შეხება ხუთშაბათ დღეს და რადგან ამ დღეს გარეშე პირნი ვერ დღესწავლობდნენ ამ დღესასწაულს, ამიტომ ეს დღესასწაულობა და ქობის აქტუ გადადებულ იქნა 29 იანერისათვის, დღით კვირას. ამ დღეს წმ. გიორგის ეკლესიაში (სასწავლებლის ეკლესიაში დროებით წირვა-ლოცვა შეჩერებულია, რადგან შიგ კანკელს აკეთებენ) სწირა მისმა ყოვლად უმაღლესლოცვამამ იმერეთის ეპისკოპოსმა გაბრიელმა ქალაქის ზოგიერთი სამღვდლოების და ქუთაისის სასულიერო სემინარიის ინსპექტორის მ. დიმიტრის თანამშრომლობით. წირვაზე გალობდა გუნდი ბ. კ. ლ. მალაძის ლიტურგიით. განიჭაფნას ღროს ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის მასწავლებელმა და მღვდელმა მ. ცაგერქიშვილმა წარჩასთქვა დღის შესაფერი სიტყვა.

წირვის გათავების შემდეგ გალიხადეს სავედრებელი პარაკლისი წმ. მეფის დავით აღმაშენებლის სახელზე. წირვაზე და პარაკლისზე დღესწირე მოწაფეთა და მასწავლებელთა გარდა მრავალნი საპატრიარქოსი პირნი, რომელნიც მოწვეულნი იყენენ ქობის აქტზე დასასწავლად სასწავლებლის მთავრობისაგან. წირვის და პარაკლისის შესრულების შემდეგ მოწაფენი თავანთი მასწავლებლებით და გარეშე პირნი გავმგზავრენ სასწავლებლისაკენ, რომლის ერთ დიდ დარბაზში შეიკრიბნენ ყველანი. როცა დარბაზში შემობარძანდა ყოვლად სამღვდლო გაბრიელი მაღალელთა გუნდმა იგალობა „დღეს საღვთოთა მადლიან“... ამ საგალობლის დარჩულების შემდეგ სასწავლებლის ზედამხედველობა ბ. აღუქანდრე ან. იაროსლაფმა წაიკითხა ერცელი ანგარიში ქობისა. შემდეგ მაღლობებმა იგალობეს კონცერტა «დიდებმა მალათა შინა».

კონცერტის დარჩულების შემდეგ სასწავლებლის მეოთხე კლასის მოწაფემ ა. ტყემალაძემ წი-

კითხა რუსულად ლექსი «Моление о чашѣ»; მეოთხე კლასის მოწაფემ ნ. ჯაბიძემ წაიკითხა ქართულად ლექსი «გელაოი»; მესამე კლასის მოწაფემ აკ. ჩაჩუამ წაიკითხა რუსულად ლექსი «Слово божіе»; მეორე კლასის მოწაფემ ა. დემეტრაშვილმა წაიკითხა რუსულად ლექსი «Жизнь и смерть»; მესამე კლასის მოწაფემ ან. ლანთაძემ წაიკითხა რუსულად ლექსი «Чертогъ твой»; მეოთხე კლასის მოწაფემ ევ. ლეცაძემ წაიკითხა რუსულად «Ночлегъ въ деревнѣ». გათავებისას მაგალობლებმა იგალობეს საერო გიმნი «ღმერთო დაიკეე მევე». ყოვლად სამღვდელო გაბრიელმა ასი მანეთი შესწირა ხსენებული ძმობის სასარგებლოდ და შემდეგ მიუბრუნდა სასწავლებლის ზედამხედველს ბ. იაროსლავს და მადლობა გამოუცხადა ერთგული სამახურისათვის. შემდეგ ყოვლად სამღვდელო წაბრძანდა შან. მრავალი სპატიო პირნი სასწავლებლის ზედამხედველმა საუბრებზე მიიბატოცა.

წარსულს წელში მოწაფეებმა რამდენიმე ლექსი წაიკითხეს ქართულად, წელს კი მხოლოდ ერთი ლექსი წაიკითხეს ქართულად და ისიც ისევე ის ლექსი, რომელსაც ყოველ წლობით კითხულობენ ამ დღეს. განა სხვა ლექსები აღარ მოიპოვება ქართულს ენაზე ერთი და იგივეს წაიკითხვა, რაც უნდა კი შინაარსის იყოს წასაკითხი, კაცს თავს მოაბეზრებს. შარშან ქართულად ბევრი საეკლესიო და ხალხური საგალობლები იგალობეს მოწაფეებმა ქართული საეკლესიო გალობის მასწავლებლის მთავარ-დიაკონის მ. რ. ხუნდაძის ლოტბარობით და დიდათაც ისინი იმან დაამწრე საზოგადოებამ, რომლის უმეტეს ნაწილს შეადგენს ხოლმე ყოველ წლობით ქართველობა; წელს კი ერთი საგალობელიც არ უგალობნიათ ქართულად. მართალია, მღვდელთა. ის კი ვიცით, რომ მ. ხუნდაძე ღადის ამბით აშხალებდა მოწაფეებს და აქტის დროს იგი «კარიჩაძემ, რუსული საეკლესიო გალობის მასწავლებელმა, აგალობა მოწაფეებს რატლისაგან გაღებულთ

საგალობელი «აღზღვე გმართ-გმირო», მაგრამ ეს საგალობელი სრულიად მოკლებულია ქართულს ხასიათს და კილოს. ყველა გაკვირვებული ისმენდა, ვერა გამოძიანი ვერცა ერთისა სიტყვისა...

დამსწრე.

ქორამსკონდენცია «მწამენი»-სა

ს. ბალთა (თერგის ოლქი). კეკელიძემ თორმეტი ვერსის მანძილზე, საქართველოს სამხედრო გზის ნაპირზე, მდებარეობს ს. ბალთა, რომელიც 80 კომლ მცხოვრებთაგან შესდგება. მცხოვრებნი მართლ-მადიდებელნი რსნი და ქართველნი არიან და წარმოადგინეთ, რომ აქამდის არც მღვდელი და არც ეკლესია არა ჰქონდათათსში ერთ შეძლებულ გლეხს თითონ მოჰყავდა კაკავიდან მღვდელი სხვა და სხვა წესების ასასრულებლად, მაგრამ უმრავლესობას კი შეძლება არა ჰქონდა კაკავიდან მღვდლის მოყვანისა, რადგანაც მღვდელი უსასყიდლოთ არ მოდის ხოლმე. ამის გამო მრავალი ქირისუფალი მარხავდა თავის მიცვალებულს ანდერძაუბებლად, და აგრეთვე მრავალნი ჯვარდაუწერლად უღლდებოდნენ და სხვა და სხვა.

წრეულს კი, დიდი ლოდინის შემდეგ, ამ სოფელში დანიშნა მღვდელი, მაგრამ მას არც ჯამაგირი აქვს დანიშნული, არც გლეხებიდან ცდევია რამ გადაწყვეტილი და არც სხვა რამიდან აქვს შემწეობათუ ჯვარს დასწერს ვისმეს, ან სხვა რამე მღვდელ-მოქმედებისთვის მისცემენ რასმეს, თორემ სხვა ფრიც არაფერი შემოსავალი არა აქვს. ამას გარდა მღვდელს არა ჰყავს მეღვთინე და საჭირო დროს მისი შოვნა

საქმეს უჭირებს ხოლმე და ხელს უსწარავს. ეკლესია არ არის თვით სოფელში. ცამეტი ევრისის სიმორავზე სოფელ ძველ ლარსში არის პატარა ეკლესია, დროებით მცხოვრებ ყაზახთათვის აშენებული, სადაც სწირავს და ლოცავს ხოლმე მღვდელი. რასაკერეფლია, ამ სიმორავზე სიარული წიგნლოცის მოსასმენად ყოვლად შეუძლებელია. ამის გამო მღვდელმა სთხოვა სოფელ ბალთას მცოვრებთ, რომ მათ აეშენებინათ ეკლესია ამავე სოფელში, მაგრამ ხალხმა არამც თუ ეკლესია, მღვდელს ერთი ქოხიც ვერ აუშენა, რომ შიგ გესწორნა. ამიტომ მღვდელი იძულებულია ეკლესიაზე მიშენებულ სახლში იცხოვროს 13 ევრისის სიმორავზე.

თვით მღვდელი კი მშრომელია—მუდამ არიგებს ვადაბირებულ ქრისტიანებს. შრომასა და გარჯას არ იწურებს ხალხის სასიკეთოდ და ზნეობით დაცემულთა გასწავლელად. დიდათ მეცადინეობს ეგრეთვე ეკლესიის აწესებულების, ეპისკოპოსს წიგნი გამოართვა და გულკვილ ქართველებში ფულსა ჰკრეფს ეკლესიის ასაგებად.

გლადიკავაზის ეპისკოპოსის ყველა აქაური ქართველი ძლიერ მადრიელია, რომ ის ძლიერ ზრუნავს მათზე და იმედა ამ მრევლის და მღვდლის საქმესაც კარგად მოაგვარებს, ამ შემთხვევაში მხოლოდ ბრალი ედება მრევლს მისი გულგრილობისათვის და თანაგრძობას ვერ უწევს ყოვლად საზღვდლოს ამისთანა მამობრივ ზრუნვას.

კლილო.

მწამისისა-ს კორამონდშია
ახალ-სენაკიდან.

წარსული წლის ნომერის 23, 24 და 25 კრება ჰქონდათ სამეგრელოს სამღვდლოების დეპუტატებს ახალ-სენაკში. ამ კრებაზე დეპუტატებს, გარდა

ოხელასინი სასულიერო საწვლელის მორიგ საქმეთა გარჩევისა, მჯელობა ჰქონდათ სასწავლელის ახალი ქვის შენობის აგების შესახებ. კრება გარჩნა 23-სანომებერს. თავმჯდომარედ კრებამ ერთა ხრით არჩია ზღალოჩნი მღ. მ. კლემენტო ქანტუჩაი. თავმჯდომარემ წინადადება მისცა დეპუტატებს, რომ მათ თავიანთი აჩრი გამოეტყვათ სასწავლებლისათვის ახალი შენობის აღშენების შესახებ. კრებამ მოახსენა თავმჯდომარეს შემდეგი: ახალი შენობის ასაშენებლად საზღვდლოებს ჯერ-ჯერობით იმდენი შეძლება არა აქვს, რომ შესაფერი შენობა ააშენოს. ამ დღეს ამით დაბოლოვდა საქმე. 24 ნომებერს გაიხსნა კრება. ამ დღეს კრებაში შემოაბრძანდა გური-სამეგრელოს ეპისკოპოზი გრიგორი. მისმა მესუფებამ კრება აკურთხა და მასთან უჩრია დეპუტატებს, რომ მჯელობის დროს ერთი ერთმანეთს გაუგონეთო. კვი ხანს დარჩა კრებაზე ყოვლად საზღვდლო და მერე გამოაბრძანდა. კრებამ დაადგინა: რადგან ახლის შენობის ასაშენებელი თანხა არა გვაქვს, ამიტომ შევისიღოთ თავ. ნაკაშიძის სახლი, რომელშიც დღეს მოთავსებული ხსენებული სასწავლებელი, ვერც საქმაო ფულს მოთავსოვებდეთ ახალი შენობის აღსაშენებლად და დაადგინეს: შეისიღონ თავ. ნაკაშიძის სახლი. შემდგომ ამხსა კრებას მოხსენდა, რომ საზღვდლოებს სკოლასთან ახლი ეკლესია შენებრა. ახლი ეკლესიის აშენებაზე დეპუტატებმა უარი განაცხადეს, რადგანაც ამ საქმეს ზოუნდება არა ნაკლებ ორასი თუმნისაო. უკეთესა ახალ-სენაკის წმინდის გიორგის ეკლესია გაედილოთ და ამ საგნისათვის კიდევაც გადადგეს ოცი თუმანი.

ტრიფონ კალხაძის შვილი.

პედაგოგიკის ისტორიკოსი.

ქრისტანობრივი პედაგოგია.

ქრისტანობა გვხვდა მსოფლიო სარწმუნოებებში და ყველგან მძიმეა ცხოვრების განმანათლებელი თვისი სხეული. იმან ძირითად შესკვალა კაცობრიობის ცხოვრება და დაამყარა ის ახალი საფუძველი. ქრისტანობამ აღამალა ქაზნება, რომელიც ძველს დროში უბრალო ჩვეულებად ითვლებოდა; ქაზნების უფოა «დილა საიდუმლო». კავშირი ქარის და ცოლისა მოციქულმა პავლემ შეადარა კავშირს იესო ქრისტეს და ეკლესიის შორის: «საიდუმლო ესე და არა; ხალა შე ვეჯე ქრისტესთვის და ეკლესიას» (ეფესელთა მამართა ებსტოლე თაფი 5, მუხლ. 32). ერთ-ცოლიანობა ქრისტანობაში იცნო ბუნების და ზნეობის თანახმა მოვლენად და ამიტომ მის მიერ დაკანონებულ იქნა; ორ-ცოლიანობა და მრავალ ცოლიანობა კი აღკრძალა, როგორც ისეთი მოვლენანი, რომელთაც წინააღმდეგნი არიან ზნეობისა. ოჯახობაში ქპარი ითვლებოდა არა ბატონად, არამედ მის პატრონად, ამიტომ და მზრუნველად: «ქპართა გიყვარდენ ცოლნი თვისნი, ვითარცა ქრისტემან შეიყვარა ეკლესია და თავი თვისა მისკა მისთვის. ესრედ ჯერ არს ქპართა ცოლთა თვისთა სიყვარული, ვითარცა ხორცთა თვისთა; რამეთუ, რომელსა უყვარდეს ცოლი თვისი, თავი თვისა უყვარს» (ეფესელთა თ. 5, მუხ. 25, 28). სიყვარულით შეკავშირებულს ცოლ-ქპარს უნდა უყვარდეს თვისი შეილები და ზრუნვიდნენ მათს სწავლა-აღზრდის შესახებ. «მამანი ნუ განაჩისნებთ შეკლთა თქვენთა, არამედ განაზრდენით იგინი სწავლითა და მოძღვრებითა უფლასათა» (ეფესელთა, 6, 4) ბრძანებს წმ. პავლე მოციქული. მშობლები, ამ სიტყვების თანახმად, უნდა ცდილობდნენ აღზარდონ შეილები მშვიდი და წყნარი დარაგებით, მშობლიური რჩევით: მშობლები შეილებს სასტიკად არ უნდა მოეყარონ, რომ ბავშვები არ განრისხდნენ, არ გაანრისხდნენ, ესე იგი არ «გავაჯერდნენ», არ გაჯერდნენ და გული არ აიჭრებოდნენ

როგორც მშობლებზედ, სწავლებელ. «განრისხებთ» — წყნარობით აღზარდილი ბავშვი ვერასოდეს ვერ გავიდა ღირსი მაქალაქი; ის ყოველთვის იქნება სხვის აზრების მოწა, საკუთარი მავლობის უნარი მას არ ექნება და საზოგადოდ შედარა-ცოცხალს ემგებება, სწორედ ისეთი კაცი გამოვა, რომელზედაც პეტე ნიკოლოზ ბარათაშვილი იტყვის:

«არც კაცი ვარა, თუ ცოცხალი მკვდარსა ემგებოს, იყოს საფელში და სოფელს კი არა რა არავს».

მშობლებმა, მოციქულის თანახმად, უნდა აღზარდონ შეილები «სწავლითა და მოძღვრებითა უფლიანთა» ე. ი. უპირველეს ყოვლისა უნდა ცდილობდნენ შეილებს გულში ჩაუნერგონ სიყვარული ღვთისა. ამ სიყვარულს მათ განუეთარებს საღმრთო სჯული, «სწავლა და მოძღვრება უფლისა». საღმრთო სჯულის სწავლება უნდა დაწყებულ იქნეს ოჯახშივე, დღიდან ბავშვის დაბადებისა. მოციქულს სახეში აქვს არა ისეთი მშალი თუთაყუთური და უნაყოფო შესწავლა საღმრთო სჯულისა, რომელიც, საუბედურად, ჩვენს დროში სწარმოებებს, არამედ «სწავლა სულს აღმამაღლებელი კეთილი მავალითვის შემწეობით, მშობლებს შეუძლიათ ასეთი მავალითებით განუეთარონ ბავშვებს ზნეობა და სიყრმეშივე ასწავლონ ის, რასაც შემდეგ წიგნში ამოიკითხავს. ფენილონი მოწმობს, რომ ბავშვის ტენი რბილი და გაუმზერებელია; ამიტომ მასში სახეები და საგნებიც ძლიერ აღვიდა ჩაიბეჭდებინა. ამისთვის საჭიროა მის ტენში ჩაიბეჭდოს მხოლოდ ის, რაც კი კეთილშობილია, რაც სასურველია და სახატრელი კუბოს ფიცამდის. ეს სახეები და საგნები ბავშვის ტენში ძლიერ ღრმად არიან აღბეჭდილი და არასოდეს არ აღმოიფხვრებიან. მოხუცი გასაკვირველი სინამდვილით და გარკვევით მოიგონებს ამბებს თავისი წარსული შორეული ყმაწვილობისას და ის კი ღიარებს, რაც ორი სამი წლის წინ თავს გადაჰხდია. «ქან-ქაკურუსო მოწმობს, რომ ბავშვი, რასაც პირველ შეიდა წლის განმავლობაში ცოდნას შეითვისებს, ვეროდეს, ვეღარ შეათვისებს იმდენს ცოდნას თვისს დაწარჩინს სიცოცხლეში... უტყუარი აი თუ რისთვისაა საჭირო მშობლების მზრით კეთილი მავალითების ჩვენება ბავშვისთვის. ამ კეთილი მავალი-

* იხ. «მწეშისი» № 2 1895 წ.

თებს ბავშვი მიბაძავს, ენაიღვან მას ბუნებით ბაძვის ნიჭი აქვს და კიდევ უფარს, ცნებებმა ბაძვა. მაგრამ თვით შერღვევ ელღებულნი არიან დაემორჩილნ მშობლებსა სიყვარულთ: «შვილინი მორჩილ იყვენოთ» — ამბობს წმ. ზოცტული პავლე — მამა — დედათა თქენთა უფლისა ზირს, რამეთუ ესე არს სამართალ. პატრე — ცუ მანასა შენსა და დღესა შენსა; რომელ ესე არს მცნება პრეტენდი აღათმასა შინა: რათა კაცილი გვერსწენ, იყო დღეტრეულ ქვეყანასა ზელა» (ქცლ. 6, 1 — 5). ზოცტულის პატრიოსტის შერღვების მჩრით, ზოცტულის თანხმად, მოცხოვს, გარდა სიღრმით მცნების, თვით ბუნებრივი სამართლიანობა. ენ რუხნეს ის იხილავიყვებთ შერღვებელ, რომელიც მშობლები? უპატრეცუბლობა მშობლებისა შერღვებს: ყენებს ზგუხურს პრეტუბელ დაბლა: ეინაიღვან პრეტუბსა სიმღწეოც კი ხმარად ეხედავთ სავლელმცხერთ ნავალითებს მშობლებსა და შვილებს ზრით ერთობრივის სიყვარულისს.

გარდა მშობლების ზედგაღწენისა მოციქული ბავშვებისთვის სჯეროდ თვლის საყუთრად «მასწავლებლებს წინააღმდეგობა»; დანორჩილენით წინამძღვართა თქენთა და ვრჩორით (უშემნდო) მათ: რამეთუ იგიინი რღიბენენ სულთა თქენთათვის (ქცრელთა. თავი 13, მუხლ. 17). წინამძღვარნი ანუ მასწავლებლებნი მოვალენი არიან ღმერთს ანგარით მიხენ თვის ზოღაწეობის შესახებ. თვითონ მასწავლებელი ვაღებულთა აღამაღლოს თავისი გონება და ზნეობა და იოს კოცხალი მავალითი კცილი ცხოვრებისა თვის მოწუფებობისთვის, ის უნდა იოს გატაცებული თვის წმად და მაღალი მოწოდებით, თავგანწირულად ემსახურებოდეს ახლთობის სწავლა-აღზრდის საგებებს: «შენ ასწავლი სხეებსა — ამბობს მოციქული — და შენ თავს კი არ ასწავლი; უცნ სხვას უქადაგებ, ნუ იპარავი, და თვითონ კი იპარავ». თუ მასწავლებელი ვერ აკმაყოფილებს თვისს მოწოდებას მოცხოვრებებს, უფჯობესია იმან ხელი არ მოკდოს სწავლების საქმესა, თორემ ბეშეებს (დაბარკოლებს), გარყენის და დაამხინჯებს. იმ მასწავლებელმა, რომელიც ასე მოიქცევა, უფჯობესია თვისივე ხელით დაიხრჩოს თავი ზღვის სერდემში, როგორც ბრძანებს მაცხოვარი.

მაღე გავრცელდა იესოს სწავლა რომის ერცელს წარმართულს სახელმწიფოში. მთელი სამი საუკუნის

განმავლობაში ძველი წარმართობა სისტემატად გერძობდა ქრისტიანობას, იმ ახალ სარწმუნოებას, რომელმაც კაცი განაღმსოფლოო მოქალაქედ, უარყო კოველიეე ის, რაც რყენის და აღუბჭირებს კაცის სულიერს ბუნებას და ამცნო ხალხს ახალი უმაღლესი რღაღლები ქრისტიანობისა და სიყვარულისა, ყველაფერს თავისი ბოლო აქვს: წარმართობის დღეც დართვლა. ამოდ სტრლობდა დამავალი წარმართობა თვისი შეემაგრების; ის შეეველა უნდა მომკვდარყო, როგორც მეტი ბარგი ხალხისთვის, მას აღარ ჰქონდა მაცოცხლებელი ძალები; ის უყანასკნელს დღეში იყო, როდესაც ქრისტიანობას ბრძობა დაუწყო. ბეგრი სისხლი დაიქცა ქრისტეს მორწმუნებლის; ბეგრი კვირ-შობილი აღმანი შესწირა წგარკად ახალს სარწმუნოება მაცხოვრისს, და თვით «სისხლი მოწამეთა» შეიქმნა, იმ მტკიცე კლდეც, რომელზედაც აღმუნდა ეკლესია ქრისტისი, რომელსაც, მაცხოვრის სიტუვისამებრ, ვერ მოერყვიან «ბეგნი ჯოჯოხეთისანი». ქრმარიტება ისეთი მოვლენაა, რომ მას ვერ აღმოუფერის კაცი თვისის მძლავრობით, — ეს უტილავა ძალა არ ჰქვდება მამონაც კი, როდესაც მისთვის ათასობით და ათი ათასობით აღამანი იხოცება, მისი სიყვარულით გამსჭვალული. «ესე არს ძვევა, რომელითა ძლია სოფელსა სარწმუნოებამან ჩენმან» ამბობს, წმიდა რომენ მახართლები. «ნუ გეზინენ, რამეთუ მე მიძღვევს სოფელს», უბრძანა იესომ მოციქულებსა. პრეტევი ქრისტიანები ცდილობდენ თავისი ცხოვრება მაცხოვრის სწავლის თანხმად მოწყობით. იმათ არ ჰქონდათ კერძო საკუთრება და რასაც იშოვიდენ ან იშოვიდენ, საზოგადოების სასარგებლოთ სწორავდენ; მათ შორის დამავარული იყო ძმური სიყვარული, რომელიც უარყოფს მტრობა-შურსა და იწრო ეგოისტურს მიმართულებას; არ იყო მათ შორის არც ღარიბი და არც მდიდარი. მდიდრებმა გაჰყიდეს თავისი საჩიო-სამადლებელი და ანაღები ფული საზოგადო თანხს შეწირეს, — ყველა ერთისთვის ცხოვრობდა და ერთი ყველასთვის იმ კურთხეულს დროსა, რადგან თითოული აღამანი ვალდებულად ღიდა თავის თავს პასუხი ვგო ღვთის

წინაშე, უკეთუ მისი მოქმე სკოლადა და ან გასა-
ჭირში იყო. ანვარება, ეგრესიის მოყვარება,
იწრო ნივთიერი ინტერესები, რომელთაც წარმოშობებს
სოფლად ჯერ ქრისტეს დაბადებამდის და შემდეგ ამ
უკანასკნელს დროს ათასწარი არეულობა, სისხლის
ღერა და სიკვდილი, არ შეიძლება იქ განვითარდ-
ნენ, სადაც ასეთი ძმური ცხოვრება, სადაც უარ-
ყოფილა «მამონა», «ოქროს ხმა» ოჯახობაც.
პირველ ქრისტიანობა მოეწყო თანახმად სახარების
სწავლისა. საღმრთო სავალობლები, კითხვა საღმრთო
წერილის წიგნებისა და კეთილი საქმეები შედგენდ-
ნენ მის აუცილებელს მოთხოვნებს. ბავშვების
ხოცვა, ან სხვის კარზედ დაგდება და ან გაყიდვა,
რაც ძლიერ ხშირი მოვლენა იყო ძველს დროში,
ქრისტიანობამ მოსპო. ობლებისთვის და უკანონოდ
შობილებისთვის ქრისტიანებმა აღაშენეს საკუთარი
თავშესაფარი სახლები, რომელთ სხენებაც არ იყო
წარმართობის დროს... აქ საეკლესიო ხარჯზედ
იზრდებოდნენ ასეთი ბავშვები და მით არ ზნებოდ-
ნენ მსხვერპლად სხვა და სხვა შემთხვევითა და
მოულოდნელ გარეობებთა. ასეთი თავშესაფარი
სახლი აღაშენეს კონსტანტინეპოლში მეოთხე საუ-
კუნეში და მილანში კი—მერვე საუკუნეში. განსა-
კუთრებით ქრისტიანობამ აღამაღლა მწიშნელობა.
აღზრდელი-დღესა. «დიდ არს მწიშნელობა ქალისა
ქრისტიანობასა შინა»—ბრძანებს ყოველად-სამღვდ-
ლო გაბრიელი, ებისკოპოზი იმერეთისა, ეს ქართ-
ველების იოანე ოქროპირი—ყოველი ადამიანი
პირველთა წელთა ცხოვრებისა თვისისათა განაბარ-
ებს დედის ხელთაშინა; მისგან მიიღებს პირველთა
ჭაზრთა, მიდრეკილებათა, მისგან ისწავლის პირველსა
ლოცვასა. მამასადაძმე, ესრედ უნდა ესთქვათ, რომ-
მელ ღირსება, თვისება და ბედნიერება ყოველისა
ადამიანისა, თითქმის, დაწყარბულ არს ქალსა ზედა.
უკეთუ დედა არს აღსებული გონიერებითა, კეთითა,
სასოებითა და სიყვარულითა, შეილიცა მისი გამოცა
კეთილი და ღვთის-მოყვარე. «გარნა, ჰოი, ვითარ
საშინელ არს და მავნებელ, ოდეს დედა თით არს
ცულისა ხასიათისა, არ მიხვდას თვისსა მწიშნელო-
ბასა და, ნაცვლად კეთილთა და საყვარელთა თე-
სებათა, გარდასცემს შეილთა (ცუდსა ხასიათსა). პირ-
ველ ქრისტიან დედებს თვალთ წინ ნათლად ედგათ
ცოცხალი მავალითი ღვთის მშობლის დედობისა.
«ღვთის მშობელი»—ბრძანებს იგივე ყოველად სამ-

ღვედლო გაბრიელი—«იყო სრული სახე და მაგა-
ლთი ქრისტიანობრივისა ქალის ცხოვრებისა». ყოვე-
ლად სამღვედლო გაბრიელი, ეს ღრმად მცოდნე
პირი ღვთის მეტყველობისა და ფილოსოფიისა, ერთ
თვის ქალაგებაში ნატრობს: «რა კარგი რამ იქნე-
ბოდა, რომ ყოველსა ქალსა მარადის ჰქონდეს წი-
ნაშე თვალთა ისრეთი ხატი ყოველად წმიდისა, რომ-
მელ ერთ კვიძო მისსა იდგეს და შესცქეროდეს მას
სიყვარულის ღიმილითა ღვთაებრივი მისი ყრმა, ხო-
ლო თეთი მას ხელში ეპყრას მატყლი და ტარი და
სახესა ზედა მისსა ღვთაებრივსა კარგითა ხელოვნე-
ბითა იყოს გამოყვანილი ის ღვთაებრივი სიმწიფე,
სიმწიფე და სიყვარული, თვალთა შინა მისთა ბრწყინ-
ნავდეს ის უფესკრული გონიერებისა და კრძალულებ-
ისა, რომელნი წარიტაცებენ კაცის გულსა, ესრეთი
ხატი იქნებოდა ქვეშაირი დროშა ანუ სიმბოლო,
ესე იგი ნიშანი ყოველის ქალის მოვალეობისა, ღირ-
სებისა და მწიშნელობისა». პირველ ქრისტიან დე-
დებს სწამდათ, რომ ბავშვებსა ჰყავთ მუარველი
ანგელოზი, რომელიც მათს ბედ-იზილას განაბებს და
აღივტამ ცდილობდნენ განეცათარებით მათში «სახე
ღვთისა», აღეზარდათ ისინი გონებით, ზნეობით და
ფიზიკურად. ამ მიზნის მიხედვით დედა ცდილობდა
შვილის გულში აღებეჭდა კეთილ-მსახურება და
ქრისტიანობრივი სიყვარული. ქრისტიანობრივი დედა
იმ ჭამდ შვილს ამოარებდა ყოველსავე მას, რასაც
შეეძლო მისი ზნეობითი განჩნება. წარმართთა ცირ-
კებს, ღოდებს, წარმოდგენებს და გართობათა ძველი
ქრისტიანები ცუდის თვალთ უცქეროდნენ, რადგან
ყველა ამას წარმართული ხასიათი ჰქონდა. მარტო
სწავლა-მეცნიერებას, თუ ის ზნეობით განეცათარე-
ბასთან არ იყო შეერთებული, ძველი ქრისტიანები
არაერთაზნს მწიშნელობას არ აძლევდნენ და მე-
ნებლად თვლიდნენ. მათ კარვად იცოდნენ, რომ
კაცობრიობა ქრისტეს მოსვლის წინ ეერ გაბედნიერდა
მხოლოდ სწავლა-მეცნიერებით, ომებით და სიმდი-
რის შექენით, რადგან მას აკლდა ის საღმრთო
ნაბეჭკალი, რომელსაც «კეთილზნეობა» ჰქვინან.
რომელს მოკლებული საზოგადოება მტაცებელ
ნადირების გროვას მოგვაგონებს, მას აკლდა ის,
რაც კაცს ხდის ნამდვილ ადამიანად და მთელს
ხალხს—გონიერ ადამიანების კრებად. პირველ ქრის-
ტიან დედებს ნათლად ესმოდათ, რომ ზნეობითი

განვითარება ახალთაობისა იხსნიდა კაცობრიობას გავლურებისა და განადიდებისაგან; ამიტომ ისე ზრდიდნენ შეილებს, რომ ამ უკანასკნელებს პირველად შეჰყვარებოდათ «სასუფიველი ღეთისა და სიმართლე მისი» და არა მხოლოდ საფლიური ჩქარა-წარმავალი სიმღერე და ღიდება; იმათ ესმოდათ აზრი იესოს სიტყვებისა: «არა მხოლოდ პურითა ცხოვრების კაცი, არამედ სიტყვითა ღეთისათა»... თვით ცხოვრება ძველი ქრისტიანების ოჯახში იყო მარტივი და მოშორებული წარმართისებურს ფუფუნებას. დედა თვითონ აწოვებდა შეილებსა და, უკუთუ ბავშვი დობულდებოდა, მუხედ საზოგადოება ზრუნავდა. ქრისტიანი გასათხოვარი ქალები ნამეტურ ზრუნავდნენ ობლებზედ, ბავშვებს აჩევედნენ სადა, მარტუ ცხოვრებას საქმელ-სასმლის და ჩაცმა-ღახურვის კმხრით. ქალებს ღედები დიასახლისობას და კეთილათნოებას, ვაჟებს კი მამები სხვა და სხვა ხელოვნებას ასწავლიდნენ. საზოგადოდ ოჯახში ბავშვების აღზრდა ქრისტიანობა მკვიდრს მტკიცე საფუძვლებზედ დაამყარა, რომელთ ქვაკუთხედად დაედო სახარების მოძღვრება. პალმერი, ინგლისელი სწავლული ღიდი და მომხრე სასულიერო განათლებისა, ამბობს: «ის პედაგოგი, რომელმაც ვერ გაიცნო და ვერც დააფასა უმაღლესი ხასიათი ახალის აღთქმის პედაგოგიკისა, ვერა სდგას სწორს გზაზედ, თუნდაც ზეპირად იცოდეს ნაწერები რუსოსის, დისტურევერგისა, ნიმიერისა, შვარცისა, პეტალოციკისა და ფრებელისა».

(შემდეგი იქნება).

მდინარესა ზედა ბაბილონისათა.

(ფსალმუნი რღვ)

დაესხელით მწყრივად, ვიწყეთ ტირილი მდინარის პირზე ბაბილონისა, მაშინ, როდესაც ჩვენ მოგვადგანდა ჩვენი სამშობლო, სვე სიონისა.

მუნ, ძეგნთა შორის, ჩვენ დაეკიდინით უფლისა ქება, საგალობლნი, და ამ ღეთის ქებას გვეკითხებოდნ ჩვენი წარმტაცნი ბაბილონელნი...

«მწყობრი, ხმა-ტყბილი გალოზათაგან სიონისათა გვეგალობეთო»

მაშინ ვარქეთ ჩვენ: უფლის ქებასა უცხო ქვეყანას ვით ვგალობდეთო! შენც დაივიწყე ჩემი მარჯვენა, თუ დაგივიწყო, მაშინ დაემუნჯდე სასას მიმეკრას ეს ჩემი ენა!

„უფალო! გვედრი, ნუ დაივიწყებ და მოიხსენე ელმობის ძენი, ბაბილონელთა იერუსალიმის რაც დააყენეს საზარი ღდენი.

„როს იძახოდენ: „დაარღვიეთო, დაარღვიეთო ესე ტაძარი!

საფუძველადმდე ქვა არ დაშთესო“⁴, ასე იხმოდა ხმა შესანარი...

ბილწო ასულო ბაბილონისავე, რა პოვე ღმერთთან შენ სარგებელი?! ნეტარ არს იგი, რაც შენ მოგვადგე, მის წილ ვინც გავოს მისაგებელი.

არ დაივიწყებთ იმ შუეს ღდეს, მწარეს, რომ ჩვენგან წყევა არა მოგვადგდეს, ნეტარ არს იგი, ვინც ჩიილი შენი შეიპყრას, სტყორცნოს, შეახეთქოს კლდეს!

რ. საგაონელი.

უკანონოდ მობილი.

(გულგინი ლ. ფ. ტ.—ის).

დეკემბრის ღამეს ბნელს და უინვიანს
 ჭუნავსეღ მიდის სინჭარით ჭალი,
 რიგი ჭარი მას ცხვირ-შირში აურის
 უსჯად ნაძქვას და ის სსწავლი
 ძლივას ადგავს წინ დამზრად თევზებსა...
 ხელში უჭირავს ვაჟი შატარს
 თითქმის ჩურბებში თბილად გამოხვეული
 და გულში აგრავს იმას ჩქარ-ჩქარა...
 ნაყოფი წუთის სიამოვნების
 და განილი ცუდს განსვლავსეღ
 უნდა ჭურდულად ამ ბნელს დამეში
 დახვდოს დედამ ვისმეს კარხედა.
 თანაც კბრავს თვის სისხლი—ხორცნი,
 თავისი შეილი, თვის ჭინჩინული;
 ხან დაღონდება და ხან უგრად
 ტბილ-მოკანებით უტოკავს გული...
 მაგრამ ნადევი სძლეკს სისარულსა,
 და შეილს ამ სიტყვებს ის ეუბნება:
 «დაე ის, ვინც მე შემადრინა
 ადღამის მოსვლას ნუ ეღივსება»...
 შემინდა მადღურ შემკისაჟიოთ
 და ტბილი ენით დამიღობ გული
 აღთქმაც გი მომიტა... მაგრამ იმის გან
 დაყრნი მე ბოლოს მოტყუებუდი...
 ჩემი ბნელიც არს... მე გამოტარც
 მის სიუმიწვილემ და მომრთულობამ,
 მისმა ბრწვინჯაფე ტანისამოსმა,
 მის ცეკვაობამ, ტბილ-საუბრობამ,
 შეგრიდ მე იმის კარგენობითა...
 ჩემსავით ცდება სსჯა ბუკნი ჭალი...
 არ დაჯიდეკენ სწავლ-სიბრძნესა,

კარგენობაზედ უჭრავთ თვალი,—
 ის შინით იმთ კარგ კატად,
 ვინც გაჭინდა და გაზინჭული,
 განთლებული და დანთი კაცი
 იმითან ჩინის მოძულეული.
 გვიანდა არი... უნდა სსმუდმოდ
 ნყოფი ვსწო მე უჭრავობს...
 გულჩ ვიგეო სიტკობანი
 სულს სწუნანის, გულს მშვიდობის...
 სეო შაწავს; ჭურდულად გშობე,
 ჭურდულად დაგვამ ვისეს კარხედა.
 სიადრდილად ვი თვალს ადევნებს
 შესს ბედს-იღბს-სა შშობელი დედა.
 უცნო რჯისში აღზდელს და მყოფს
 შესი დედა არ გეოდინება,
 ვერ იტნობ იმას, შენთვის დამწვარსა,
 მისთვის გული არ ატეკადება.
 ჭბითხვ შეცნას, მიწის და წყლისა
 კტის და ჭელს, დიდს და შატარს,
 თუ ვინ გშობა შენ, ვისი შვილი ხარ,
 მაგრამ, შატარავ, გაიგებ ვერას.
 მწრე ცრემლები მშობელის დედის,
 შეილო, სსხეზედ ეწვეოთბიან;
 ეტებ ისინი მომავლშია
 მძიმე ტანჯუებს შენ ექვადინ?!
 მაგრამ ეტება იესო ტბილი,
 მამა ჭკრივ-ზრის და ობლებსა,
 უზატრონოს კარგს ბედს ექვადის
 მინუტე შებელი ცოდვილების!
 მართლა აკერ დგას ლეკან ექვიმ,
 უშვილობა და თან გულკეთილი...
 ვი იქნება, მის სსხელს კართან
 რომ მივატოვო ეტ ჩემი შეილი...
 იქნება მინ შეიბრლოს ის,
 უზატრონოს და ვიადრ იშვილოს?!
 თუ ამისრულდა გულის წადილი
 ჩემი შაწია ნსხავს კარგს ბოლოს!
 ერთი სსხელს წინ ჭურდულად დაღობ

ბაღლი და ცრემლით გაიკეთსოვა...
 თვითონ წავიდა... მუსლით კვეთება,
 გადმოდას იმას ცრემლისა ღვაობი;
 და უფრო მეტი სიძლიერითა
 ნიშქრის აუტის მას ცხვიარ-შაბშიაქარა...
 ღმერთმა ისმინა დედას კედრება,
 ბაღლი ნახეს, რა გათენდა დედა.
 ღვკანს ამა და მოყწონა,
 შეებრაღა ის, კიდეც იშვილა.
 არ მოსტყუვდა მის მშობელი დედა;
 გულმა უკრძნო, თუ სად მისი შვილი
 თავ-შესაფარსა ბანას ნახავდა
 და სხედგაოდა უღრმად სიკვდილი

ილ. ჩხერიშვილისპირელი.

ქუჩისა-გაზეთებიდაჲ.

ერთს ფრანგულს გაცეთი გაძიანგარიშებულა,
 რამდენი ჯარი ჭეპს ახლა ეკრძის სხვა და სხვა სახელ-
 მწიფეებს. მშვიდობიანობის დროს მთელს ეკრძისა
 ითვლება 3.700,000 ჯარის კაცი, სოლო ომიანობის
 დროს ჯარის რაოდენობა მილიციებით აღემატება 22
 მილიონს კაცს. ეს ჯარება ასე განწილდებოდა:

ასტრი-უნგრეთს ჭეპს მშვიდობიანობის დროს
 309,000, ომიანობის დროს 1,427,000; ანტილეონა
 შესდგება 1,912 ზარბაზნებიდან. ბელგიას—მშვიდო-
 ბიანობის დროს ჭეპს 52,000, ომიანობის—140,000;
 ანტილეონა შეიღავს 204 ზარბაზნის. ბოლოგრიის ჯარი
 მშვიდობიანობის დროს შესდგება 34,400 კაცისაგან,
 ომიანობის დროს 125,000; ანტილეონა შეიღავს 288
 ზარბაზნის. გერმანიის ჯარი მშვიდობიანობის დროს
 ადის 557,000 კაცმდე, ომიანობის დროს

კი 4,300,000; ანტილეონა შესდგება 2,964
 ზარბაზნებიდან. დანიას მშვიდობიანობის დროს ჭეპს
 14,000, ომიანობის დროს—64,000 კაცი; ზარბაზ-
 ნებთა რიცხვი ასმდეადას. ინგლისს მშვიდობიანობის
 დროს ჭეპს 211,000, ომიანობის დროს 624,000;
 ზარბაზნთა რიცხვი 600. ისპანიას მშვიდობიანობის
 დროს 100,000 კაცი ჭეპს, ომიანობის დროს—
 700,000; ზარბაზნების რიცხვი რვა-ასია. იტალიის
 ჯარის რიცხვი მშვიდობიანობის დროს 220,000,
 ომიანობის დროს 3,000,000 კაცი; ზარბაზნებია—1,
 620. ნორვეგიას მშვიდობიანობის დროს—5,000 კა-
 ცი, ომიანობისას-კი 80,000; ზარბაზნთა რიცხვი
 200. პორტუგალიას მშვიდობიანობის დროს 25,000
 კაცი ჭეპს, ომიანობისას-კი 150,000; ანტილეონა
 შესდგება 264 ზარბაზნებიდან. რუსეთს მშვიდობიან-
 ნობის 1,020,000 ჯარის-კაცი ჭეპს, ომიანობის დროს
 4,500,00, ანტილეონა შესდგება 3,360 ზარბაზნე-
 ბადგან. რუმინიას მშვიდობიანობის დროს ჯარის
 კაცთა რიცხვი ჭეპს 47,000, ომიანობის დროს 300,
 000; ზარბაზნია—430. სერბიას მშვიდობიანობის
 დროს ჭეპს 12,000 კაცი, ომიანობის დროს 135,
 000; ზარბაზნების რიცხვი ოთხასია. ესმალეთს მშვი-
 დობიანობის დროს—170.000 კაცი ომიანობის დროს
 —1.100.000 და 2500 ზარბაზნი. სფრანგეთს
 მშვიდობიანობის დროს—572,000, ომიანობის—
 4000,000; ზარბაზნების რიცხვი 2880. შვედეთს ჭეპს
 მშვიდობიანობის დროს 38,000. ომიანობის—100,
 000, ზარბაზნთა რიცხვი—228. შვეიცარიას მშვიდო-
 ბიანობისა და ომიანობის დროს-ც 206,000 ჯარის-
 კაცი ჭეპს; ანტილეონა შესდგება 508 ზარბაზნიდან.
 წერეთლონიის ჯარი მშვიდობიანობის დროს მხოლოდ
 100 კაცისაგან შესდგება, ომიანობის დროს ეს ზატარა
 ჭეპუნა გამოაყვანს 35,000 კაცს; ზარბაზნთა რიცხვი
 ასია.

ქოლანდიის ჯარი მშვიდობიანობის დროს ადის
 24,000 კაცმდე, ომიანობის დროს—316,000; ანტილე-
 ონა შეიღავს 120 ზარბაზნის.

ამ აღწერების მიხედვით ეკრძის, სამთა კავშირს
 (ასტრი უნგრეთს, იტალიას და გერმანიას) მშვიდობიან-

ნობის დროს 1,090,000 კადა ჰქვას, ომიანობის დროს-კი 8. 700000; არტილერია შეიღავს 6.500 შახაზანს.

გულცივი მამის დასჯა.

ნეჩინის მახრაში მრავალი მგლები გაჩენილა, რომელთა ხრო ხშირად თავს ეცემა თურმე მოგზაურთ. ამ დღეებში ერთი გლეხი თავისი ცოლით და პატარა შვილით ქალაქიდან სოფლად მიინაგალა მარხილით. მარხილში ცხენი ბმულა. ქალაქიდან რომ ოთხი ეგრისი გაუულით, ცხენს რაღაცა ფრთხობა დაუწყია. გლეხს თურმე უკვირდა თავისი ცხენის საქციელი. ნუ იტყვი, თურმე მგლების ხროცა მოდგენებია უკან მარხილს. საბრალო ცხენი, რაც შეეცლო, გარბოდა თურმე, მაგრამ მგლებს სად წაუფილოდა. როცა გლეხს მგლების ხროცა დაუნახავს, ცოლისათვის უთხრაბია, რომ ყმაწვილი გადაეგდო მხეცებისათვის. ცოლი არ დათანხმებულა. მაშინ გლეხს ძალით გამოუკლდეჯია ცოლისათვის ყმაწვილი და გადაუჯდია მგლებისათვის, მაგრამ მარტო ყმაწვილი კი არა, ცოლიც თან მიუყოლებია, რომ თვითონ გადარჩენილიყო. მაგრამ აქ ძნელი დასაჯერებელი რამ მომხდარა: მგლებს, რომლებიც გზის აქეთ-იქით ნაპირებზე მიინაგალან, ვერ შეუნიშნავეთ ყმაწვილი და მისი დედა, რადგან უმთავრესი მათი ყურადღება ცხენზე ყოფილა მიქცეული. ამ სახით ყმაწვილი და დედა მისი გადარჩენილან და უდგებლათ მიუყვანიათ სოფელში, მამა კი მშვიდრი მგლების მსხვერპლი გამხდარა.

ასალი ამბები და შენიშვნები.

ნამდვილი წყაროებიდან ვეცით, რომ მარტივის ორ-კლასიან სამწევლო სასწავლებელს 1895 წლიდან ათას ორასი მანეთი დაენიშნება ხაზინიდან. ეს ფული საქმაო იქნება ამ სასწავლებლის უზრუნველ ყოფისათვის.

მარტო ჩვენში არ სცოდნიათ ეკლესიების გაქურდ-გაჯარცვა: ამას წინად, 25 იანვარს, მოსკოვს, როგორც იუწყება ერთი იქაური გახეთი, შუა გულ ქალაქში მყოფ ერთ ეკლესიიდან მოუპარავსთ ორი ხატი, ერთი ღვთის-მშობლის, ვერცხლით მოქედლი და მეორე დასაკეცი ხატი წმ. მერკურის და ბარბარასი. როგორც იუწყებიან ეკლესიის ღვლელ-მოსამსახურენი, ეს ქურდობა წირვის დროს არას ჩადენილიო. სულ საღირალი ყოფილა ათი თუმნის, მაგრამ საქე ხომ საღირალიში არ არის—ნემის ქურდი და აქლემის ქურდი ხომ ერთი არისო, იტყვიან. ასე რამ, სადაც ამ მცირე საღირალს გამოუჩნდა ბოროტ-მომქმედი, იქ უთუად მიტაც არავინ შეუშინდება. ამასთანავე ესეც უნდა ვიგულისხმოთ, რომ მოსკოვს მიველ დედა-მიწაზე თავი მოაქვს თავის ორპოც ორმოცეულით ე. ი. ათას ექვსასი ეკლესიით. სჩანს, ეკლესიის სიმრავლესთან მაინც კიდევ სჩვევია ამ ქალაქს სულ მდბალი ბოროტ-მომქმენდი, რომელთაც ღვთის-მსახურების დროსაც ვერ აულავმავეთ თავისი საზიზღირი და სასოვას სრულად მოკლებული ნდობა-საქციელი-რალაც კაცი ღვლელ-მსახურების დროსაც კი ასე გაუტაცნია თავის მტაცებლობის სიხარბეს, იგი განაგისმეს ან რამეს დაინდობს?!

14 იანვარს ზუვდილას მახრაში ს. ობეჯაში უკვრთბებია ეკლესია მისს ყოვლად უსამღელდლო-

ესობას გურიის-სამეგრელოს ცხ-სკოპოს გრიგორის, როგორც გეაცნობებენ, ხალხი მრავალი დასწრებია. წირვის შემდეგ მღვდელ-მთავარს სიტყვა უთქვამს და მიულოცნია ახალი ეკლესიის აშენება მრევლისათვის და მასთან ერთად განუმარტია მნიშვნელობა სამრევლო სკოლის, რომელიც ამ ეკლესიასთან ყოფილა დაარსებული.

წარსული წლის ჰრემია, ეს ზრის, მივიღეთ რუსეთიდან და დაუბრუნებია მცირე ხანში ეგვლა ქალაქებში და დაბებში, სადაც ფოსტა მიდის, სახლო ზირებს. ამ სახლო ზირებისაგან ქალაქებში და დაბებში გასვლას ვერთად მიიღებენ ამ საჩუქარსაც. ასე მოქცევა გვაიძულებს ჩვენ იმ გარემოებაში, რომ სურნითი მოსწრდილია და სქელ ქაღალდსედა, რომლის დასწევა ვოხებზე და ამ ნაინად ფოსტით გავსაგან გეფუჭებდა სურნათს. სასწლეები იმ ზირთა, რომელთაც ექნება, მინდობილი ჩვენგან ქალაქებში და დაბებში ამ სურათების დბრეკება, გამოცხადებული იქნება ცალკე. წარსული წლის ჰრემიასთან ამ წლის საჩუქარის ერთად ექნებათ გავსაგანილი მათ, ვინაც სელ-მოსწერი ფული სრულებით ექნება შემოტანილი.

გორის საკრებულო ტაძართან 13 ნოემბერს, 1894 წ. გაუხსნიათ სამრევლო სკოლა, რომლის კურთხევის დროს ბლაღოჩინს მღვდელს იოილ გამარეცხს წარმოუთქვამს შემდეგი სიტყვა:

პატრიარქმუნდა მშობელნი თქვენი კრება მომავალს იმ შემთხვევას, რომელიც ესაა მოკავშირეთ წყაითხელას სახარებადგან. იესო ქრისტეს ჭეჭუნად

მყოფობას დროს კეთილ-მსახურთ მშობელთ მატკეარეს ბეჭეები და სთხოვნიენ, რათა მაცხოვარს მათზედ ჯოჯო—კურთხევა მოკლა. მშობელთ ესრეთი გულმსურვალე თხოვნა აუსრულდათ. მაცხოვარმა აკურთხათა ბეჭეები, მოკვება და ზოგი მათგანი თავის უხრწნელის ხელით ხელთ იაყუნა, რადგან ფრად უყვარდა ესრეთი უმარგო ურემები. უკვალა, რომ მაცხოვარს ესრეთი კურთხევა ურემზედ ზედგაუყენას ეჭონებდა და ხყოფისად მოიტანდა—ლიზრდებოდნენ ზედეიარ ხელსთ. ერთი ამ ურემთაგანზე—ეგნატე დმერთ შემოსეღე ანობს საღვთო კადმოცემბ, რომ იქმდესინ ზედეიარად ლიქარდა, რომ ეპისკოპოსის ხარისხამდე აღწეანელ ეჭმბა და ესრე სიტყუას არ წარმოასტეჭმად, რომ დმერთი არ ესხენებინაო.

პატრიარქმუნდა მშობელნი, დაწმუნებული აყუით იმში, რომ რადესაც წვენ გლოცულობით, დმერთინ თქვენი შეცდებიც უხელავად აკურთხა, დაწმუნებული აყუით, რომ თქვენი შეალებიც ზედეიარებთ ეჭმბებინ. ბედნიერებას მინაშტებთ მათ ეს სკოლა, რომელშიც მათი ისურვეთ მათი შემოყენა, აი როგორ: ეს სკოლა თქვენი შეალებს ასწავლის, თუ როგორ უნდა სტენ მათ პატრი დმერთს, შეიყვარონ იგი და აღსრულან მისი სჯული და თუ ამას დასრულებენ იგინი, დმერთიც დააწმუნებთ მათ როგორც ქვენიარის, ასრედ შეცდურის სიკეთით. სკოლაში თქვენი შეალებიც ასწავლიან მუფის პატრიარქმას, მშობლებსას, უმფრო სუბისას და ამას, თუ რა არის მშვიდობიანი და თანხმობითი ცხოვრება. სკოლა ასწავლის მათ ღვთის შიშსა და თუ ამასაც კეთილად დამარსკენ გულში, მათინ უკვალა ისინი პატრიარქინი სალხნი გამოკლენ, იგინი მოკრდებინა ბორებუბას ცტუდს სემქეს. ესლანდელს დროში საეკლესიო სამრევლო სკოლები უფრო იმითამ არსდებათ, რომ აქ თქვენი შეალებმა იწმუნონ და ასწავლონ ყოველივე ის, რაც საჭიროა ყოველი ქრისტიანსთვის.

როგორც მოახსენეთ, ამ სკოლაში მხოლოდ კეთილს, სასარგებლოს და სულის საცხოვრებელს შეიძენენ თქვენი შეალები, აქ არ გაიკონებენ თავიანთ

მასწავლებელთაგან არავითარამე ცუდს და შეკრთუნებელს.—მაშ, ენადღოთ თქვენ, მშობლებო, რომ თქვენმა შვილებმა სახლში არ მოასმინონ თქვენგანვე ცუდნი, შემადღუნებელნი და შეუსაზამო რაიმე, ანუ ღანძღვა—გინება, ანუ სხვა ცუდი საქციელი, რადგან ურმათა სული და გული ადვილათ მიმთესიანებელია როგორც კარგის, ისრეც ავისა. მარტო სკოლას არ შეუძლიან თქვენის შვილების აღზრდა ქრისტიანულათ, თუ თქვენც კეთილ მკვლავთებს არ უზენებთ; იოანეო ჩაჭრბინი აი რას ანობს: „მშობლებო მარტო თავის ცოდვებისთვის კი არ დაიწყებან, იგინი დასაწყებან, თუ თავის შვილებს კეთილათ არ აღზრდინ“ უოკელა მერადინება, უოკელი ღონის ძება, თუ სატყვათ, თუ საქმით თქვენის მხრით იმაში უნდა მდგომარეობდეს, რომ თქვენ შვილებს კეთილი მკვლავთები უზენათ; ნაგონათ იმით, რომ წუნზრად, ერთგულად და უუზადღვით მოქცეოდნენ თავიანთ საქმეს; მონადღეთ უწესებას, ცუდ საქმეს და ცუდ ამხანაგებსაცვე; ჩაგონეთ, რომ ღმერთი უოკელან მეოფა, უკვლავსის, უკვლავს ხედავს; მონადღეთ თქვენი შვილება, როგორც უძვირფასესნი თქვენი სასურვენი ზნეობრივ გაზრდისა; თუ ამნარათ მოქცევათ და ესრე აღზრდით თქვენ შვილებს, დაწმუნებულნი იყავით, რომ არა თუ თქვენი გამხარებელი იქნებან, არამედ საზოგადოების და სამშობლოსიცა.

მაშ შეკითხოვთ ჩვენს შემოქმედს, კარდმოკვდინოს გურთსკვა და შეწყობა ჩვენ შიერ დაწყებულ კეთილ საქმედ—ურმათა სწავლავედ, კარდმოკვდინოს შითხედ სული მერნიერებისა, რომ კეთილათ აღიზრდნენ და შეათვისონ სწავლა—მერნიერება.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილზნებაზე.

მხომვრება

ღირსისა და ღმერთ-შემოსილისა მამისა ჩვენისა
გიორგი მთაწინდელისა,

საღმრთო წერილის ქართულს ენაზე მთარგმნელისა,
ათონის ივერის სავანის კტატორისა და სრულად ივერის განმანათლებელისა.

როცა წმიდამან და ღიღამა მამამან ჩვენმან ექვთიმე განისვენა, უფალმა ჩვენმა იესო ქრისტემ მოანიჭა თავის საშუქოსს მეორე მამა და განათლებული კაცი, რომელსაც უნდა განეტკიცებია მართლმადიდებელთ სარწმუნოება საქართველოში. ეს კაცი იყო გიორგი, მთაწინდელად წოდებული. წმიდა და ღირსი გიორგი, შთამამელობით ქართველი, იყო ძმისწული წმ. იოანესა და ბიძაშვილი წმ. ევთიმესი; წმიდა გიორგის მშობლები სამცხიდან იყვნენ, ხოლო თვითონ გიორგი კი თრიალეთიდან. გიორგის მამს იაკობი ერქვა, ხოლო დედას—მარიამი. ეს იაკობი ძლიერ დაახლოებული პირი იყო საქართველოს მეფეს გიორგი პირველთან; ერთ ღროს იაკობი, მეფის გიორგის ბრძანებით და მინდობილობით (გარდაიცვალა 1027 წ.) სპარსეთის შაჰისთან იქმნა კავზენილი ღესხანად, როცა იაკობმა მეფის მინდობილობა კეთილად შეასრულა, იგი ღესხანა იმსოფელში, სადაც სცხოვრებდნენ მისი მეუღლის მარიამის მშობლები. როცა იაკობმა დაიხანა თავის მეუღლის კეთილი მშობლების კეთილი და მარტვი ზენევე-

წმიდა და ნეტარი მამა გიორგი მთაწმინდელი.

ლებანი და ქვემოთ აღნიშნულ ქრისტიანული ცხოვრება, თეთონაც შეიყვარა ასეთი ცხოვრება და ზნე ჩვეულებანი. ამ კეთილ-მორწმუნე მშობლებით ღმერთმა მიანიჭა ერთად ერთი ქალი. მარიამს ისე უყვარდა თავისი მშობლები, რომ გათხოვებაზე უარი განაცხადა, თუმცა ბევრ წარჩინებულ პირთ სურდათ მისი შერთვა. იაკობი, რომელმაც შენიშნა მარიამის სიმშვენიერე და მართებულობა, მივიდა მის მშობლებთან და სთხოვა: «თქვენი ქალი ჩემთვის შეინანახეთ; თუ მშვიდობიანად დაებრუნდი, ჯვარს დაეწერ მასზე, თქვენთანვე ვიცხოვრებ და თქვენი შვილი ექნები». ღმერთს შემწეობით იაკობმა ვაიმარჯვა მტრებზე და მშვიდობიანად დაბრუნდა შინ. მეფემ ამ გამარჯვებისათვის დაასაჩუქრა იგი. იაკობი მივიდა მარიამის მშობლებთან, რომლებმაც მიათხოვეს თავისი ქალი მარიამი და შეასრულეს ქორწინება მართლ-მადიდებელი ეკლესიის წესისა მებრ. ღმერთმა აკურთხა ორივე ცოლ-ქმარი, როგორც იაკობი და რაქიელი, როგორც სიმილირით, ისე შვილიერობით: მათ დაებადათ სამი ძე და სამი ქალი.

კეთილ მსახურმა ცოლ-ქმარმა აღთქმა დასდეს, რომ თავიანთი ცოლ-ქმარობის კვეშირის პირველს ნაყოფს ივინი შესწირავდნენ უფალს, და ამ ხანად დაებადათ მათ ქალი, რომელსაც ნათლისღების დროს სახელად თევლე უწოდეს, როცა თევლე შეიქნა შვიდი წლისა, მშობლებმა მისცეს თავისი ქალი სამცხის (თაშირის) დედათა მონასტერში და ჩააბარეს იგი წინამძღვარ ქალს საბიანს, რომელიც შესანიშნავი იყო თავისი კეთილი და წმიდა ცხოვრებით. საბიანმა ღმერთს სიხარულით მიიღო პატარა ქალი, როგორც თავისი საკუთარი შვილი და აღზარდა იგი ქრისტიანულს ცხოვრებასა შინა. შემდეგ იაკობ და მარიამს მიეცათ ვაჟი, რომელსაც დაარქვეს სახელად იოანე. ამის შემდეგ მშობლებმა ხელახლად აღთქმა დასდეს, რომ თუ კიდევ მიეცემოდათ მათ ვაჟი, იმას, ღმერთს შესწირავდნენ.

(შემდეგი იქნება).

ს ი ბ უ ჯ ა,

თქმული არხიმანდრიტის ლეონიდის მიერ ბოდბის წმ. ნინოს მონასტრის ტაძარში 14 იანვარს 1895 წ.

მ მუშაზანა ქართველთა, ისარგბდ რამეთუ ნინამ დაგაღდა გვირგვინი ქრისტეს მიერი ზოგადი. (სადღესასწაულო, იანვრის იდ ღღეს).

თანხმად სამშობლო ეკლესიის მოწოდებისა, იშვეებს და ილხენს ღღეს მთლად საქართველო ხოლო მთელ ქართველებში განსაკუთრებით გავცინარიან, მომეტებულათ ვდღესასწაულობთ და ცხოვლად ვგრძნობთ სულიერ შვებას ჩვენ-ქაზიყის მკვიდრნი.

ყველა ქართველი—ღმერთმად პატარამდე, ქალიდამ კაცამდე, ერთობ ღრმა მადეერებელი, პატრიის მცემელი და მოთაყვანე იმ კურთხეული და მიხალღებული დღისა, რომელმაც «დაგაღდა გვირგვინი ქრისტეს მიერი ზოგადი», მოგვფინა წათელი ქრისტიანობისა და მოგვანიჭა ნიშანი საუკუნო ცხოვრებისა—პატრიოსანი ჯვარი მაცხოვრისა ჩვენისა იესო ქრისტესი, ყველა ქართველი აღტაცებით ვეგებთ იმ წმინდა გვამის ხსენებას, რომლის მცოხებითა საქართველოს ყველა კუთხეების მკვიდრთ მიგვანჩია ერთმანეთი ერთ ხორც და ერთ სულ მომძვე-ნათესაებთა, რომლის წყალობით ყველას ერთგვარად გვიცემს გული წმიდა ეკლესიისა, მამულიისა და სამშობლო ენისათვის, მაგრამ ყველა ამისთან ცხადია ის, რომ წმ. ნინას სახელი ჩვენი ქვეყნის არც ერთი კუთხის მკვიდრს არ სწედება ისე ღღმად გულში, არაეის არსებებს არ იცავს და არ აფებს იმგვარი ზეციური სიამონებით, როგორც აქაური მცხოვრებელისას და მისი გამო ღღეფანღელი ღღე არსად საქართველოში არ იზიდავს იმოდენა მლოცავთა და მადეერებელთა ჩვეი მოციქულის სახელისას, რამოდენასაც ვხედეათ აქ.

რა არის ამის მიზეზი. რითი უნდა აგხნათ,

რომ დღევანდელი დღე, რომელიც შეადგენს საზოგადო, საერო დღესასწაულს, აქაურებს გაკვირბდა კერძო, საკუთარ და ადგილობრივ დღესასწაულად? რის გამოა, რომ თუმცა მთლად საქართველო დღესასწაულობს და ხარობს დღეს, მაგრამ ჩვენ ყველაზე მოამტებულათ აღმსილადიარ ბედნიერებოთ, აღფრგნებულადოთ უტკბილდესი გრძობით, რომელიც თოქოს ვერ დგდებოთ ჩვენ ჰერთა ქვეა და მოეკრებოთლოთ ამ წმ. ალაგს გამოსათქმულად და ერთმანეთის გასაზიარებლად სულიერი სიხარულისა, ზეკუთრი ბედნიერებისა და უმაღლესი ნეტარებისა?

ბერი კვლევს და ძიებს არ უნდა, ძვირფასო, მსმენლო, ამ კითხვების აღსას. დღევანდელი დღის ჩვენი განსაკუთრებითი სიხარულის მიზეზი ერთობ ცხადი და ყველათვის თვალსაჩინოა: ძვირფასი და სანატრელი დედა ნინა იმდენათ არავის ეკუთვნის, რადენათაც ჩვენ, მოციქული ქართველთა ისე ახლო არავისუბა და ამ სიხაროვს ისე ძლიერად ვერაინა გრძნობს, როგორც ჩვენ, განუზრუნელი და საკრებელთ მოქმედი გვაში ღირსი დედისა არსად არ ბრწყინავს გარდა ბოდბისა და ქეშმარიტად გემართებს სხვებზე უბრწყინვალესად დღესასწაულის გადახდა, სხვებზე მოამტებული აღტაცებით შეგვებმა ამ სანეტარო დღისა და სხვებზე მოამტებული ლობიკრებით, მოწიწებით და კეთილკამალღებით შესრულება ჩვენი სათემო მფარველის ხსენებისა!

მალი. ღიდი და დაუფასებელი ბედნიერება შეუხებდრებია შენთვის, ქიზიყს ერო, განგებულეზას. იმ დროს, როდესაც საქართველოს სხვა და სხვა კალთებში მცხოვრებთ სანატრულათ აქეთ დარჩიმილი, რომ სიცოცხლის განმამეღობაში ერთხელ მაიც ვახდნენ ღირსნი წმ. ნინოს გვამს თაყვანისცემისა, შენ შეგიტოლა მუდამ დღე დაუბრკოლებლივ აისრულო ამგვარი საღმრთო წადლი; იმ დროს, როდესაც სხვა ქართველები ხოლოთ ამბათ ტკობულობენ აქ მომხარ სასწაულებს, შენ გაქვს საშუალება იხილო ყველაფერი საკუთარი თვალითა; შენ, კერძოთ შენ გიშუქებს ბრწყინვალე სხივი ნინას წმ. გვამისა. განსაკუთრებით შენა გაქვს საშუალება მისილი ამ სინათლეს და ყველაზე მოამტებულად ისარგებლო განმაცოცხლებელი სხივის სიხარველით.

რასაკურველია, ამ ბედნიერებას, ამ უპირატესობას უნდა გეროვანათაც ვაფასებდეთ, ღირსეულად ვწონადეთ და არა ადვილად, სუბუქად ევიკდებოდეთ. ხოლო დაფასება, დანახვა და აწონა იმითი უნდა გამოიხატებოდეს და გამოითქვოდეს, რომ წმ. ნინას მიერ მოტანილი ქადაგება, სწავლა და მოქმედება ყველას რბამათა გვიწოდეს დანერგული გულში, მუდამ გეახსოვდეს იგი ცხოვრებაში და ეყვინეთ ყველაფერი მტკიცედ მიმდევარი იმ მაღალი მოძღვრებისა ჩხურაველ სიყვარული ქრისტიანობისა, გულმოდგინება ეკლესიაში სიარულისა, განკითხვა და შეწინაარება გაპირებულისა, ურთიერთის სიყვარული, უპანკება ცხოვრებისა,—იი რას მოითხოვს ჩვენგან მფარველი, მოწყალე და განმანათლებელი ჩვენი ღირსი დედა ნინა, აი რა უნდა შეადგენდეს ჩვენ თვალსაჩინო სამკაულს და რის შეძენას ყველანი ერთგულათ, მუყითად და თავ გამოდებით უნდა ეცდილობდეთ. ლეთისიერობის, სარწმუნოების, სიყვარულისა და სათნოების მოპოება—შეძინების ყველა ჩვენგანი უნდა ცდილობდეს იმ სახით და გზით, რა სახით და გზითაც მოიპოვა ყველაფერი ეს ღირსმა ნინამ. წმ. ნინას ცხოვრების აღწერილამ ვიცით, რომ იგი, ჯერ ისევ ნორჩი, პატარა წიყყენას მშობლებმა იერუსალიმში და მიხარეს საღმრთო წერილში საწვრთნელად ერთ ლეთისნიერ და პატიოსნებით აღსილ მოხუცებულ მოლოზანს, სახელად ნიაფორას. აი ამ მოლოზანმა ნიაფორამ აღზარდა ნინა ლეთის შიშში და ისეთი ტრფიალი გაუღიდა გულში ქრისტესი, რომ ნინას დაავიწყდა თავისი სქესის ბუნებრივი სისუტე და შეიქმნა ქრისტეს ჯვარის უშიშარი მქადაგებლად. სწავლით და ისიც ბოეშობაში აერთო წმ. ნინას გულში ბრწყინვალე ლამპარი ლეთის სიყვარულისა, მამსადამე, ჩვენი მშობლებიც მოვალენი იყვენ ამ გვარადე აღზარდათ ჩვენში ლეთის სიყვარული და ამის შედგენი: სათნოება, სიკეთე და პატიოსნება; მამსადამე, მოვალენი ვართ ჩვენ, მშობლები, ჩვენ შეიღებოც ბოეშობის დროსვე დაუნერგოთ გულში ლეთის მეცნიერება სასწავლებლის, შკოლის შემწეობით, მოვალენი ვართ საღმრთო სწავლით შევაკოთ ვაქებიც და ქალიშვილებიც. უფრო კი უკანასკნელნი, რადგანაც იგინი უნდა ვახდნენ ქრისტიანულ დედებად. დედის გვამში იწყება ჩვენი სხეულის დასაბამი, იქვე იწყება, შეიძლება ეთქვას, ჩვენი ზნეობრივი ცხოვრების სათაური, იქვე

ინსკეგება ჩეენი მომავალი სიკეთე ანუ სიადე, კთილ მიდრეილობა ანუ ბოროტობა, მალალ ზნეობა ანუ დაცემულობა სუსტი და ნორჩი სხეული ახლად დაბადებულისა იზრდება და ღონიერდება დედის კალთაში და მკერდზე; ამავე კალთაში და მკერდზე იზრდება, ირკვევა მტკიცდება და მალდება ნორჩი არსების ზნეობა, ხასიათი და მიმართულება. დედა მარტო ერთად ერთი მასწავლებელი კარგა ხნობამდის ბოეშეხსა, მასწავლებელი, რასაკურთხელოა, არა სიტყვით და დარბეგით, იმისათვის რომ ახლად დაბადებული მოკლებულია სიტყვისა და დარბეგის მნიშვნელობის წეგნებას, არამედ თავისი ზნეობით, მიმართულობით, სულიერი მისწრაფებით და ხასიათით, რომლებიც გამოიხატებიან და გამოიოქმიან დედის მიხერა-აზხერაში, ქცევაში, პირის სახეში და თვალების გამომეტყველებაში, თუ დედა ნამდელი ქრისტიანია, თუ დედის არსება მოკულია ქრისტეს მხურვალე სიყვარულითა, შემკობილია ქრისტიანული სიმშვიდით, სიმშენარით და სითავებადობით, უეჭველია ყველაფერ ამას შეამჩნევს ბოეშეიც და ამოიკითხავს დედის აღერსიან თვალებში პირის სახის გამომეტყველებაში და თითო მიხერა-აზხერაშიაც კი. ამას ყველაფერს შერწოვს ბეშევი დედის რძესთან ერთად, შეითვისებს მთელი არსებით და შემდეგში სამარის კრამდინ ვერა გვარი ცილილება, ვერა გვარი გაჭირება, ვერა გვარი ქარტხილი ვერ შესძლებს ამ მიმართულების შერყევას, გადაგვარებას და გააადგურებას, მაგრამ თუ დედა გულ ცოცა სარწმუნოებაზედ, არ ესმის სარწმუნოების მოთხოვნილებანი, მოკლებულია ქრისტიანობრივი სათნოებათა, გული და სული მიდრეკილი აქვს ბიწიერებაზე, აუცილებლად ბეშევიც ამასვე ამოიკითხავს დედის თვალებში, ამასვე შერწოვს დედის რძესთან ერთად, ისევე გავუდდება მას ძვალ-რბილში და, დედის წყალობით, სიკვდილამდე დაღრება ბიწიერი, დაცემული, უსუფთაო და საზიზღარი მიმართულებით.

აი რა დიდი და გადაწყვეტლობითი მნიშვნელობა აქვს დედის ქრისტიანულ მიმართულებას ჩამომავლობის ბედ-იბლებისათვის, ეკლესიის წარმატებისათვის, ოჯახის ბედნიერებისათვის და ერის კეთილდღეობისათვის. სწორეთ ამ მაღალი ჭეშმარიტების აზრის მიხედრას უნდა მიეწეროთ, რომ ღირსეულად პატივ-სადებ დედებს—, მოლოზნებს, დაუარსებიათ ამ წმ. მონასტერში საქალბეო სასწავლებელი.

ისა-გებლეთ უხვად, ქრისტიანო მშობლებო, ამ გვარი სიკეთით. სასწავლებლის კარი ხსნილია ყველასთვის, შესძინეთ თქვენ მოზარდ ქალებს სწავლა, რომელიც «არის ძალა, ძალა დიდი, დეთიური ძალა».

ეთქვათ ბერს ეშორება და ემძიება აქ მოყვანა ქალიშვილისა, სამაგეიროდ ყველა სოფელს აქვს ეკლესია და ჰყავს საკუთარი მოძღვარი: გამართეთ სამრეგლო ეკლესიებთან სახლები და თქვენი მოძღვრები იკისრებენ თქვენი შვილების სწავლებას, ქრისტეს სარწმუნოებაში წვრთნა-გვარჯიშობას, მათ ზნეობრივ განვითარებას.

როდესაც თვითოეული სოფელი ამ მხარეს განმართავს საკუთარ სასწავლებელსა იმ აზრით, რომ აქაურმა ქალების მოზარდმა თაობამ შეითვისოს და შეიგნოს ის უმაღლესი სწავლა, რომელიც შარავანდებრ მოგვეჩინა ჩვენმა განმანათლებელმა, მაშინ ყველა დარწმუნდება და ცხადად დაინახავს, რომ მართლაც ყველაზე მომეტებულად თქვენ განათებს ნინოს წმ. გემის ს-ნათლიე, ყველაზე მომეტებულად თქვენა სარგებლობთ ამ სნათლით, ყველა მიხედება, რომ თქვენ განსაკუთრებით გყვარებიათ ღირსი ნინა, ყოფილხართ იმისი მოაჩილნი შვილნი და განუტყებლად ასრულებთ იმის წმ. ანდრქს. ამითი დადგამთ, ქრისტიანო მშობლებო, თქვენ ოჯახებს წმ. ნინას კურთხევის გვირგვინს, ამითი სცნობს ქართლ-კახეთ-იმერეთი, როგორი მხურვალე და ჭეშმარიტი სიყვარული გქონათ წმ. ნინასი.

მუხლ მარტკით შევედრებ, ქრისტიანენო მშობელნო, თქვენ თავს ღირსსა დედასა ჩვენსა ნინას და ვისურვებ წარმოთქმული აზრი ქალების სწავლების შესახებ მოგვეყვანოთ სისრულეში. ამინ!

✕

სამწუხაროთ, რამდენი ნასწავლი და განათლებული მღვდელნი გვემატებიან, იმდენად უფრო გულგრილობას იჩენენ ძველ ჩვეულებათა და ზოგიერთ წესთა აღსრულების საქმეში, ჩვენ დავესწარით ერთ ეკკლესიაში წინაზედ ერთ ნასწავლ მღვდელს, რომელმაც ჩამოლოცვაში თხუთმეტამდის სხვა და სხვა წმიდანების სახელი მოახსენა, რომელთა სახელებს ვერსად ვერ მონახავთ ჩვენ ქართულ კონდაკებში და აშენ წმიდანების სახელებში ერთიც არ გამოურევია ადგილობით ჩვენი წმიდანების სახელი. საჭიროა, რომ მცარე რამესაც კი მიექცეს ჯეროვანი ყურადღება, რომ ბოლოს დიდი რამეც არ შეგვისუსტდეს.

შეწირულებანი.

დავით აღმაშენებლის სამლოცველოს განსახლება და და წმ. მოწამეთა დავით და კონსტანტინეს კუბოს მოსახლეობად ჩვენ მივლეთ ბატონ კონსტანტინე ქრისტეფორეს ძის მამაცაშვილისაგან შეიღი მან., მღვდლის მამა ელისე კანჭახაძისაგან მის სამრევლოში მობოქილი ორი მანეთი და მღვდლის მამა გრიგორ ოდილავეძისაგან თავის სამრევლოში მობოქილი ექვსი აბაზა.

მ. რ! წარსული წლის ამწყესია» — უკანასკნელ ნომერთან ერთად მე მივიღე თქვენი წინანდელი მოწოდება კეთილ მნებელ პირთაგან შეწირულების შესაკრებად დავით აღმაშენებლის სამლოცველოს განსახლებლად და მთავარ მოწამეთა დავით და კონსტანტინეს რიგიანი კუბოს სასყიდლად. მე მაშინვე შეუდევქი საქმეს და მრევლის შეგონებას, რომ მას ამისთანა ლეთის სასიამოვნო საქმეში თანაგრძნობა გააოჩინა. მართლაც ასმა სულმა ჩემი სამწყსოისამ საშეალო რიცხვით სამ სამი კანკივი გააოილო და შესდგა თუთ-

ხმეტი მანეთი, რომელსაც ამისთანვე გააზღუბო. მიიღეთ ესე მცირე წვლილი და შეუერთეთ ამ საგნის შესახებ სხვათა პირთა შეწარულებას.

მღვდელი ჰეტრე ჩირგიაშვილი.

ჭეშმარიტად საქებია მღვდლის ჰეტრე ჩირგიაშვილის კეთილი და კონიერული საქციელი. რა ბრის სამი კანკივი? რა დახვლებება, ან რა შეეძინება სამი კანკივით ოჯახს ან ერთ სულს? მაგრამ ამ სამი კანკის სხვებთან ერთად დიდი მნიშვნელობა აქვს. ამ მცირე კანკივიდან მ. ჰეტრეს შეუგრძობია თხუთმეტი მანეთი. ასე რომ მოვიქცეთ უველანი რბიმი კეთილ შეწირულების საქმეში, რა გვიმაგდა! განა ასე მცირე შეწირულებით ცოტა ფული შედგებოდა. აი ეს კარგად აქვსთ შეგნებული ვემაღას ჩვენს კარდა და მიტომაც მიდიან წინ... ჩვენ კი ასე უკან ვრჩებით უველაფერში!..

ჩვენ მინც გულითად მაღლობას ვსწირავთ ჩვენს საზოგადოებას, რომელმაც ჩვენს დაწუებას უურადღება მიაქცია და სრული თანაგრძნობა გამოაცხადა. დღეს ჩვენ შეკრებილი გვაქვს 3060 მანეთი, რომელიც დაცულია ქუთაისის საზინის სასხელწიფო კასნში. განსზრახული საქმე სისრულეში მოდის. შეძღვე ნომერში მოვახსენებთ მეთისჯელს, თუ რა გაკეთდა ჩვენგან დღემდის და როგორ უნდა მოვიუფანოთ სისრულეში ეს საქმე.

დვ. დ. ლამაზიძე.

ნ ა რ ე ვ ი .

ახირებული ბოდიში.

„ივერია“-ის რედაქცია თავის პრესით უცხადებს ვილცა ლეთის—მლოცველს: თქვენი პირველი წერილიც მივიღეთ და აწუბობილიც იყო, მაგრამ რედაქციისაგან დამოკიდებული მიზეზით ვერ დაიბეჭდაო, ჩვენ ნურას დავემდურებითო. ახა ელას და ემდურონ?! «ივერია» 1894 წელსა № 233).

„ივერიის“ თავგანწირული ჰასუსნი

გაზეთის „Кавказ“-ის ერთ ვილც კორესპონდენტს ქიზიყის ხალხის ხასიათი და ზნე—ჩვეულება აუწერია და ისეთი ავკაცობა და ცუდი თვისებანი მიუწერია ხსენებული ხალხისთვის, რომელიც მათ არასოდეს არ ჰქონიათ და არც ღღეს აქეთ. გაზეთს „ივერიის“ დარბაისლურად თავი გამოუღვია ამისთანა შეუფერებელი ცილის წამებისა გამო. რა დაუწერია და როგორ გაუცია ჰასუსნი? იქნება იკითხოს მკითხველმა. «ივერია» თავისთავს ეციობება: ნეტავი რომელი რომანიდან ამოუწერია „კავკასს“ ეს ცნობები ქიზიყელებზე და თავისს ჰასუსს ამით იწყებს და ათაეებს!! „ივერია“ № 23.

რედაქციის ჰასუსნი.

შუგადის ბ. ს. ჯ—ს. ნეტავი რომელმა გაღობამ გააოცა საზოგადოება და სმდედლოება? გურიაში, რომ გაღობამ ახაამოგონეს

მლოცველები, არ გუჟობა. თუ ისიამოვნებდა, მარტო ერთად ერთად და ერთი კაცის-გრძნობაზე არ ღირს მაგდენი წება..

ელენოგა. ბ. ა. ჟაჭოკის. სამი მანეთის ღირებული ჩვენი გამოცემანი მთავრითვეათ და წაწყობებიცა.

მდ. რ. თეა—ქს. 1894 წლის უფასო საწყობის და ამა წლისასაც მიიღებთ.

ბ. მ. ი. კო—მეს. თანხმად თქვენს სურვილსა თქვენს სასჯელსად გამოგზავნება რივი ცალი «მწევისი»-სა და თქვენ გთხოვთ გაუგზავნათ აღნიშნულ ბიბლია. გაძაღლობთ თქვენთანაგრძნობისათვის.

მდ. ს. იმერლიშვილს. თქვენს წერილში არ იყო აღნიშნული, თუ სად უნდა გამოგზავნილიყო «მწევისი»; მაგრამ რადგან იგი გამოგზავნილი იყო უარსიდან, ხეგრც იქ გამოგზავნეთ და არც მოეტყუებულავთ.

გინელ-ჩუკასოკოში ს. მარს გუბერნიის ში. ბ. ჩვენი ბრალი არ არის, რომ იფასტა დატევილი ბანდერალით გაბურბესთ გასეთებს.

წინასწარმეტყველება ბრიუსოვის კალენდრისა-მებრ 1895 წ.

გაზფხული ცივი და ხანგრძლივი, თითქმის მთავრად.

ზაფხული კვლავინი და სინკეები ელვა-გუსილით. შემოდგომა თბილი და საამური.

ზამთარი ცივი და დიდი თოქლები, ნოქოფი, სილუელი. შუამენი ძლიერ ბეკრი და სულ იეფი იქნება.

ინგრის 1 უინეზა, 10 დადი ქარება, 15 სითხა, 17 თოკლი, 20, 21, 23 საამურა. ამადა, ბრწუნებალე, 29, 50 ზომიერი ამინდი.

თებერვლის 1 ცვლალებითი ამინდა, 3, 4 ზომიერი, 5 უინეზა, 8 შუალამის ქარი, 20 შოდრუბლული და ცვლალებითი, 17 მოლსობა, 26 თოკლი, ბოლოს ცვლალებითი.

მარტის 1 მოდრუბლული და ქარანი, დამეკა ცივი, 10 მოდრუბლული, 13 ქარი. 15 სიცივე, 18, 20 თბილი ამინდი, 24 წვიმანი, 28 თბილი ქარება.

აპრილის 1 ცუდი ამინდი, 2, 3, 4 ხეტუბა და წვიმა, 10 ცივი ქარი, ნისლი, დრუბლანი, 17 სითხა, 23 ქარება, დამეკა ცივი და შშალა, 27 დრუბლანი.

მაისის 1, 2, 3 ბრწუნებალე დეკება, 6 სშირი წვიმა დროკამო შკებთ, 13, 14 ბრწუნებალე დეკება და სითხა, 15 ცვლალებითი, 17 ცივი დამეკა, წვიმა, 20 ქარი და სიცივე, 24 დრუბლანი, 27 წვიმა, 28 ბრწუნებალე დეკე, ბოლოს დრუბლანი, შეიცვლება ამინდი.

თბათვის 1 საამურა ამადა, 5 წვიმანი, ქუსილა, 8 სიცივე, ავღარი, 10 კაი დარი, 12 ცვლალებითი ამინდი, 13 სიცივე, 17 ძლიერი წვიმები, 22 ავღარი, 24 წვიმა, 27 დრუბლანი, ქუსილი, კლეა.

მკათათვის 1 საამურა ამინდი, 5 კერეთეკე, 12 ქარანი, ავღარი-ჰეპა, ქუსილა, 23 კარგი ამინდი და დრუბლანი, 26 უსამიარო ამინდი და წვიმა, ავღარი, ქუსილი, 28 კარგი ამინდი.

მარამობის თვის 1 წვიმა და ქუსილი, 3, 4, 5 წვიმა, ცუდი ამინდი, 10 ქუსილი, 12 ავღარი და ქუსილი, 14, 15 წვიმა, 20 ქარანი, 22, 23 ბრწუნებალე დეკე, ცივი დამეკა, 25 დრუბლანი, 28 ბრწუნებალე დეკე.

ენენის თვის 1 სიცივე, ნისლიანი, წვიმა, მერე ბრწუნებალე დეკე, 17, 19, 20, 22 ცვლალებითი ამინდი, ცივი დამეკა, 24 სიცივე და ქარანი.

დვინობის თვის 1 დამით უინეზა, 7 ნამიანი, 17 სითხა, მშალა და ქარანი, 18, 19 წვიმა, ცივი

დამეკა, 20 მსუბუქი უინეზა, 25 თბილი დეკე, 27, 28 წვიმანი, 30, 31 წვიმა, ქარი, ცვლალებითი ამინდი.

გიორგობის 1 დრუბლანი, ქარი, წვიმა, 6 ცუდი ამინდი, 10, 11 თოკლი, 12 წვიმა, კაი დარი, 19 წვიმა, თოკლი, 20 სიცივე, ჰეპა, 27, 28 ბოლომდინ ნისლი, უინეზა.

ქრისტეშობის 1 დრუბლანი, ქარი, წვიმა, 6 ცუდი ამინდი, 10, 11 თოკლი, 19 წვიმა, ქარი, ცვლალებითი ამინდი.

მიიღება ხელის-მოწერა 1895 წლისათვის ორ კვირულ გამოცემათა ძართულს

„მწუქას“-ზე

დ

რუსულ «П А С Т Ы Р Ы»-ზე

მიზანი და დანიშნულება ვახეთისა: 1) შეატყობინოს სამღვდლო და საერო წოდებას შესანიშნავ განკარგულება და მოქმედება უმაღლესთა სასულიერო და საერო მართებლობათა, კონსისტორიათა და მღვდელ-მთავართა; 2) გაავრცელოს ქართველ სასულიერო წოდებაში და ხალხში სალიტერატურო სწავლა და ცოდნა საეკლესიო და საზოგადოებრივი ცხოვრების კითხვათა შესახებ; 3) გაავრცელოს საქართველოს სამღვდლო და საერო წოდებაში სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივი კეთილ ზნეობისა და სარწმუნოებისა და 4) აუხსნას და განუმარტოს სამღვდლო და საეკლესიო მოსამსახურე პირთა ზოგიერთი საეკლე კითხვები, რომელთა ცოდნა მიუცილებელ საპირობებს შეადგენს მათთვის მტკიცედ მათი მოვალეობის აღსრულებისათვის.

მიზანი და დანიშნულება რუსული გამოცემისა ზემოხსენებულის პროგრამის აღსრულების გარდა არის—1) შეატყობინოს რუსეთის სასულიერო და საერო წოდებას შინაარსი შესანიშნავ და საინტერესო «მწუქას»-ში დაბეჭდილ სტატიებისა; 2) გააცნოს რუსეთის სასულიერო და საერო წოდებას სა-

ქართველო, ეს დაშორებული კუთხე რუსეთის იმპერიისა და საქართველოს სასულიერო და საერო წოდება ქართული გამოცემის საშუალებით გააცნოს რუსეთის სასულიერო მწერლობას და ხალხის ცხოვრებას.

ფასი ქურნალისა:

12 თვით «მწვემსი» 5 მ. 6 თვით «მწვემსი» 3 მ.
— ,, ორივე გამოცემა 2 მ. — ,, ორივე გამოცემა 4 მ.
— ,, რუსული ,, 3 მ. — ,, რუსული ,, 2 მ.
სოფლის მასწავლებელთა და ღარიბთა გაზეთები დაეთმო-

ბათ მთელის წლით სამ მ ა ნ ე თ ა დ.

რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში ხანანაშვილების სახლში და ვერიალასა რედაქტორის საკუთარ სახლში.

გაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც ვერიალასა, აგრეთვე ქუთაისშიაც.

ზარეშე მცხოვრებთა ქურნალის დაბარება შეუძლიათ ამ აღრისთ: Вь Квирилы, вь редакцію газеты и журнала „МЦЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».

1895 წლის «მწვემსი»-ს

ხელის მომწერლებს საჩუქრათ დაურთდებთ

მ ო თ ა ს

მოზარდული მხატვრობა

შეთას სურათს იანვრიდან მიიღებენ ხელის მომწერნი.

სასულიერო მთავრობის ნება-ღართვით ბაზისნა ძ. მუთაისში, მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის გალანაში, სამთლის საწყობის გვერდით, სამბარქიო შესაფუძვლის და ყოველგვარნი მკლმ-სისური ნივთების სარეზიმი.

მიზანი ამ საწყობისა არის: 1) იათ ფასად მიზვილოს ეკლესიებს ყოველივე საეკლესიო ნივთები და მით ხელი შეუწყოს მათ გამშენებას და 2) ის ცოტაოდენი მოგებაც, რომელიც, უძვეველია დარჩება ამ საწყობს, მოახზაროს იმისთანა სიმპატიურ

სა:მეს, როგორც არის იმერეთის საგუბრატო-გაბრატოს საქალებსა სასწავლებლებსა.

ქ. ქუთაისში იოსებ მურადოვის
კანცელარიის წიგნის გადაწერაში ისყიდება
ეთველები რვეულები

პირველი ღირსების ასი ცალი ღირს 3 მან.
მეორე > > > » 2 მან.

აგრეთვე სხვა და სხვა ამ გვარი ნივთები
ისყიდებან ფრიად იაფად.

შინაბრისი: საღატეკატურა განყოფილება: მოვლევობანი კაცისა.—წლიური აქტი წმ. მეფის დავით აღმაშენებლის სახელობაზე დაარსებული ამოხისა ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში.—მწვემსი“-ს კორექსიონდევციბი: თერგის ოლეიდან და ახალ-სენაიდან.—პედაგოგიის ისტორიიდან, ქრისტიანობრივი პედაგოგიკა.—(მდინარესა ზედა ბილიონისათა) (დექსი).—განხონად შოშილი(დექსი).—ურნალ-გაზეთობა.—გულცივი მამის დასჯა.—ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლად-ქცნიება ქრისტიანობაზე საწმუნა-ეპასა და კეთილ-ზნეობაზე: ცხოვრება ღირსისა მამისა ჩვენისა გორგი მთაწმინდელისა.—სიტყვა, თქული არხიმანდრიტის დიონიის მიერ ბოდბის წმ. ნინოს ტაძარში 14 იანვარსი 1895 წ.

საწყობო კითხვათა განმარტება, სასელმქმლანელო და სასანკებლო ცნობანი: ჩამოლოცვის შესახებ.—წინასწარმეტყველება ბრიუსოვის კალენდრისა ამიღზე 1895 წ. ნანაგვია: ახირებული ბოდბი.—(ივერიის) თავგანწირული პასენი.

შეწარულება.
რედაქციის ზასუსა.
განცხადება.